

Nr 121

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag för budgetåret 1956/57 under fjärde huvudtiteln m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Militärterritoriell indelning och regional ledningsorganisation.** I propositionen nr 110 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 3—13 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956) föreslagit riksdagen att godkänna vad departementschefen i berörda statsrådsprotokoll föreslagit rörande den militärterritoriella indelningen samt den regionala ledningsorganisationen vid marinen och flygvapnet.

Med skrivelse den 19 december 1955 har överbefälhavaren ingivit principförslag beträffande den militärterritoriella indelningen samt den regionala ledningsorganisationen vid marinen och flygvapnet. Förslaget ansluter i sistnämnda del till förslag som utarbetats av cheferna för marinen och flygvapnet.

Departementschefen erinrar om att sedan en längre tid tillbaka utredningar bedrivits rörande den militärterritoriella indelningen och därmed sammanhängande spörsmål i syfte att åstadkomma förenklingar och rationaliseringar. Departementschefen hälsar med tillfredsställelse att utredningarna nu lett fram till förslag, som synes ägnade att bringa nämnda frågor till en ändamålsenlig lösning. För sin del kan departementschefen i allt väsentligt tillstyrka vad överbefälhavaren föreslagit såväl beträffande den militärterritoriella indelningen som i fråga om de därmed sammanhängande spörsmålen om den regionala ledningsorganisationen vid marinen och flygvapnet.

Sålunda tillstyrker departementschefen att principbeslut nu fattas om att endast en militärterritoriell indelning till lands, i militärområden och försvarsområden, skall finnas.

Rörande militärbefälhavarnas och försvarsområdesbefälhavarnas uppgifter i den nya organisationen har överbefälhavaren framhållit, att militärbefälhavaren som under överbefälhavaren utövar ledningen av det territoriella försvaret, även i vad rör marinens och flygvapnets baser, är och hör

i princip vara den, som i regional instans — i samarbete med berörda chefer ur marinen och flygvapnet — på militär sida svarar för samverkan med det civila försvaret (civilbefälhavaren). Han har att samordna verksamhet avseende t. ex. järnvägs- och landsvägstransporter, telekommunikationer, viss reparationstjänst och vissa befästningsarbeten, sjukvårdstjänst, livsmedelsförsörjning, kommunikationsskydd o. s. v. Försvarsområdesbefälhavarna har under militärbefälhavarna att i samverkan med länsstyrelserna svara för verkställigheten. Departementschefen kan även i huvudsak ansluta sig till de synpunkter som överbefälhavaren sålunda framfört.

I och med att en enhetlig militärterritoriell indelning kommer till stånd, försvinner den hittillsvarande indelningen av landet i marindistrikt och flygbasområden. De regionala staber vid marinen och flygvapnet som hittills haft territoriella funktioner — marindistriktsstaber och flygbasområdesstaber — skall därvid enligt överbefälhavarens förslag utnyttjas för den regionala operativa ledningsorganisationen vid dessa försvarsgrenar.

Det av marinchefen framlagda förslaget till regional operativ ledningsorganisation har i sina huvudpunkter i princip tillstyrkts av överbefälhavaren. Departementschefen har icke heller något att invända mot de i förslaget uppdragna riktlinjerna och tillstyrker sålunda att ledningen av den marinoperativa verksamheten i regional instans skall ankomma på fyra marinkommandon Nord, Ost, Syd och Väst svarande mot i huvudsak de av marinchefen angivna operationsområdena.

Införandet av marinkommandon medför vissa förändringar i chefers för kustflottan ställning. Under krig avses chefen för kustflottan i regel komma att underställas den marinkommandochef till vars operationsområde huvuddelen av sjöstridskrafterna avdelas och därvid utöva det taktiska befälet till sjöss. I fred skall chefen för kustflottan tilldelas viss operativ planläggning och under chefen för marinen leda utbildningen av huvuddelen av de rustade sjöstridskrafterna. Han förutsättes därjämte leda och samordna den taktiska utbildningen vid samtliga rustade sjöstyrkor och därvid åläggas viss utökad inspektionsskyldighet.

I fråga om marinkommandochef underställda förband m. m. ur flottan ansluter sig marinchefens förslag till av honom framlagt förslag till centralisering av flottans personalredovisning och ändrad utbildningsorganisation för flottan. Örlogsstationerna förutsättes sålunda ha utgått ur organisationen. De nytillkommande utbildningsorganisationerna i Karlskrona och Göteborg samt Bergaskolorna avses bli underställda cheferna för marinkommandona Syd, Väst och Ost. Kustartilleriets förband anses i fråga om personal, utrustning och organisation m. m. samt i marinoperativt hänseende böra lyda under vederbörande marinkommandochefer. Beträffande det territoriella försvaret skall dock cheferna för de nuvarande kustartilleriförsvaren i egenskap av försvarsområdesbefälhavare underställas vederbörande militärbefälhavare. Chef för marinkommando anses vidare böra

ha viss direktiv rätt i förhållande till andra stridskrafter än marina i vad rör marinoperativ verksamhet.

Enligt departementschefens mening bör kustartillerichef, även om han icke tillika är försvarsområdesbefälhavare, beträffande det territoriella försvaret vara underställd vederbörande territoriell chef. I övrigt anser departementschefen sig i huvudsak kunna godtaga vad marinchefen föreslagit rörande marinkommandochefs befäls- och direktiv rätt. Till frågan om och i vilken utsträckning marinkommandochef i fred bör utöva ledningen av och uppsikten över förvaltningsverksamheten vid underställda förband och anstalter är departementschefen icke för närvarande beredd att fatta ståndpunkt. I avbidan på resultaten av pågående utredningar och undersökningar räknar departementschefen därför med att marinkommandochef tills vidare kommer att i förvaltningshänseende intaga ungefär samma ställning som för närvarande tillkommer marindistriktschef.

Marinchefen har räknat med att personalbehovet för marinkommandona i huvudsak skall kunna tillgodoses inom ramen för befintliga personalstater för flottan och kustartilleriet. Viss personalförstärkning bedömer marinchefen dock bli erforderlig framdeles. Departementschefen tar icke nu ställning till dessa frågor utan förutsätter att personalbehovet för marinkommandona får prövas i vanlig ordning i samband med de årliga medelsäskandena.

Det förslag som chefen för flygvapnet framlagt rörande ny regional ledningsorganisation vid flygvapnet har i princip tillstyrkts av överbefälhavaren. Förslaget innebär i korthet att eskadercheferna ålägges ansvaret för såväl flygoperationer som bas- och underhållstjänst, jakteskaderchef jämväl för jaktstridsledning och luftbevakning, samt att härvid eskader- och flygbasområdesstaber sammanslås. Departementschefen tillstyrker att en sådan sammanslagning av staberna kommer till stånd. Vissa kostnadsbesparingar synes kunna vinnas genom en dylik omorganisation. I detta sammanhang erinrar departementschefen om att Kungl. Maj:t genom beslut den 28 oktober 1955 medgivit att nuvarande tredje eskaderstaben och östra flygbasområdesstaben försöksvis sammanföres till en enhetlig stab.

Eskaderindelningen i fred föreslås av chefen för flygvapnet bli följande: första eskadern liksom för närvarande omfattande de fyra attackflottiljerna;

andra eskadern omfattande jaktflottiljerna F 3, F 9, F 10 och F 12;

tredje eskadern omfattande jaktflottiljerna F 1, F 8, F 13, F 16 och F 18; samt

fjärde eskadern omfattande jaktflottiljerna F 4 och F 15 samt spaningsförbanden F 11 och F 21.

Departementschefen har icke funnit anledning till erinran mot förslaget. Det förutsättes såsom för närvarande få ankomma på Kungl. Maj:t att an-

passa eskaderindelningen efter ändrade förhållanden beträffande eskaderns krigsuppgifter m. m.

Eskaderchef bör enligt departementschefen liksom för närvarande vara placerad i Mo 15. Som chefen för flygvapnet föreslagit bör vid varje eskader finnas en ställföreträdande eskaderchef, till vilken beslutanderätten rörande främst bas- och underhållstjänsten förutsättes skola delegeras. Ställföreträdande eskaderchef vid fjärde eskadern bör vara chefen för Norrbottens flygbaskår. Såsom ställföreträdande eskaderchefer i övriga eskadrar torde få avses pensionerade beställningshavare i 2: 14.

Enligt flygvapenchefens förslag skall eskaderstaben i fred vara delad i två delar, eskaderstab 1 och eskaderstab 2. Ärenden rörande flygoperationer, luftbevakningstjänst och signaltjänst bör förberedas inom eskaderstab 1, medan frågor rörande bas- och underhållstjänsten bör ankomma på eskaderstab 2. Samverkanspersonal ur armén och marinen förutsättes i samma utsträckning som för närvarande skola vara knuten till eskaderstaberna.

Eskaderstab 1, vars chef förutsättes vara i första eskaderstaben major och i övriga eskaderstaber överstelöjtnant eller major, bör uppdelas i en operationsavdelning, en signalavdelning samt — inom andra—fjärde eskadrarna — en luftbevakningsavdelning. Sistnämnda eskadrars signalavdelningar anses böra förstärkas med en major eller kapten, en kapten och en flygdirektör av 2. graden.

Eskaderstab 2 bör uppdelas i en bas- och underhållsavdelning, en flygfältsavdelning samt en expedition. Chefen för eskaderstab 2 bör liksom stabscheferna i de nuvarande flygbasområdesstaberna vara major. Han förutsättes tillika skola vara chef för bas- och underhållsavdelningen. I fjärde eskaderns eskaderstab 2 anses härutöver en major böra ingå med särskilda uppgifter i fråga om bas- och underhållstjänsten. Chef för den i bas- och underhållsavdelningen ingående underhållssektionen förutsättes vara kapten (i intendenturbefattning) i stället för såsom för närvarande löjtnant. I flygfältsavdelningen bör liksom för närvarande tjänstgöra driftingenjör och fältmästare. I andra—fjärde eskaderstaberna anses två (nu en) fältmästare behövliga.

Flygvapenchefens förslag beträffande eskaderstabens uppdelning i eskaderstab 1 och eskaderstab 2 samt arbetsfördelningen mellan och inom stab 1 och stab 2 kan departementschefen i huvudsak biträda. Chefen för eskaderstab 1 bör placeras i Ma 30 vid första eskadern. Även befattningarna såsom chef för stab 1 vid övriga eskadrar bör enligt departementschefens mening besättas med majorer. För att undvika alltför täta ombyten på befattningarna föreslår departementschefen emellertid att för dessa avses beställningar i Ma 33 eller Ma 30. Till frågan om förstärkning av eskaderstabernas signalavdelningar, vilken icke har samband med förevarande organisation, tar departementschefen icke ställning i detta sammanhang.

De i denna del framställda äskandena för nästa budgetår upptar departementschefen till behandling under flygvapnets avlöningsanslag i det följande. Chef för eskaderstab 2 bör placeras i Ma 30. Huruvida ytterligare en beställningshavare i Ma 30 bör ingå i eskaderstab 2 vid fjärde eskadern torde framdeles få prövas. Chefen för underhållssektionen bör i vart fall tills vidare liksom för närvarande vara löjtnant (i intendenturbefattning). I eskaderstab 2 bör vidare ingå driftingenjör och fältmästare. Till frågorna om ändrad anställningsform för driftingenjörerna och utökning av antalet tjänster för fältmästare tar departementschefen ej nu ställning.

Enligt flygvapenchefens förslag anses de nya eskaderstaberna i allmänhet böra förläggas till flottilj. Första eskaderstaben anses sålunda på längre sikt böra förläggas till F 6 (Karlsborg) eller F 7 (Såtenäs) men föreslås tills vidare bli förlagd till Göteborg, där lokaler frigöres genom andra eskaderstabens bortflyttning. Denna stab föreslås förlagd till F 10 (Barkåkra), medan fjärde eskaderstaben förlägges till F 21 (Luleå). Tredje eskaderstaben slutligen förutsättes bibehålla nuvarande förläggningssort (Stockholm). För att denna förläggning av eskaderstaberna slutligt skall kunna genomföras erfordras byggnader vid F 6 eller F 7, F 10 och F 21.

Vad chefen för flygvapnet föreslagit beträffande eskaderstabernas förläggning på längre sikt föranleder i princip icke någon erinran från departementschefens sida. Departementschefen erinrar om att överbefälhavaren ansett det särskilt viktigt att en eskaderstab förlägges till Norrland. Till frågan om medel för om- eller nybyggnader, som kan erfordras för eskaderstaberna, tar departementschefen icke nu ställning. Denna fråga torde få prövas i vanlig ordning.

Övergången till den nya organisationen bör enligt departementschefen ske efter hand med början under nästa budgetår. Till de för nästa budgetår erforderliga personalförändringarna återkommer departementschefen i det följande vid behandlingen av flygvapnets avlöningsanslag.

Utskottet vill erinra om att föregående års riksdag fattade principbeslut om upphävande av skillnaden mellan lantmilitära och marina försvarsområden samt om sammanslagning av vissa marina försvarsområden med omgivande lantmilitära.

Enligt det nu föreliggande förslaget skall till lands endast finnas en militärterritoriell indelning, nämligen i militärområden och försvarsområden. Därvid skall den nuvarande indelningen av landet i marindistrikt och flygbasområden upphöra. Genom förslaget kommer den militärterritoriella indelningen att i huvudsak sammanfalla med den civiladministrativa. Den förenkling och rationalisering, som härvid åstadkommes, är att hälsa med tillfredsställelse. Utskottet vill därför tillstyrka förslaget.

I samband med förenämnda förändringar avses nuvarande marindistriktsstab och flygbasområdesstab, vilka för närvarande ha territo-

riella funktioner, att utnyttjas respektive infogas i organisationen såsom marin- och flygoperativa ledningsorgan åt de chefer, som föra befäl över vederbörliga operativa enheter.

Vad marinen beträffar innebär förslaget, att ledningen av den marinoperativa verksamheten i regional instans skall ankomma på fyra marin-kommandon, ett för varje havsområde. Cheferna för dessa kommandon skola under chefen för marinen föra befälet över alla marina stridskrafter, som kunna verka inom vederbörligt havsområde, jämte tillhörande baser och underhållsförband. Med hänsyn till kravet på enhetlig ledning bör Gotland icke längre bilda en särskild marin enhet i regional instans. De marina bevakningsorganen därstädes anses dock alltjämt höra sammanföras till ett särskilt bevakningsområde. Utskottet finner detta förslag till förändrad ledningsorganisation vara förenat med organisatoriska och ekonomiska fördelar och tillstyrker alltså detsamma.

Införandet av marinkommandon medför vissa ändringar i chefens för kustflottan ställning. Förslaget härutinnan ger icke utskottet anledning till erinran.

Den nya regionala ledningsorganisationen vid flygvapnet innebär, att eskader- och flygbasområdesstaberna sammanslås, varvid eskadercheferna åläggas ansvaret såväl för flygoperationer som för bas- och underhållstjänst, jakteskaderchef jämväl för jaktstridsledning och luftbevakning. Då förslaget syftar till att åstadkomma förenkling och rationalisering i organisationen och samtidigt innebär vissa besparingar vill utskottet biträda detsamma. Mot föreslagen uppdelning av eskaderstab i eskaderstab 1 och eskaderstab 2 har utskottet icke något att erinra. Detsamma gäller arbetsfördelningen mellan stab 1 och stab 2. På anförda skäl vill utskottet vidare tillstyrka, att vid varje eskader skall finnas en ställföreträdande eskaderchef, som skall äga besluta i frågor rörande främst bas- och underhållstjänst.

Utskottet har i princip icke något att invända mot framfört förslag beträffande eskaderstabernas förläggning på längre sikt men vill erinra om att förslaget i denna del kommer att medföra vissa nybyggnader. Kostnaderna för desamma kunna i frågans nuvarande läge icke angivas.

Departementschefens förslag i övrigt rörande den militärterritoriella indelningen samt den regionala ledningsorganisationen vid marinen och flygvapnet biträdas jämväl av utskottet.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit rörande den militärterritoriella indelningen samt den regionala ledningsorganisationen vid marinen och flygvapnet.

2:o) **Försvarets regionala och lokala fastighetsförvaltning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 13—48) att besluta, att försvarets fastighetsförvaltning skall omorganiseras efter i huvudsak de riktlinjer, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 angivits.

Den 25 februari 1955 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att verkställa fortsatt utredning rörande den regionala och lokala fastighetsförvaltningen inom försvaret och därmed sammanhängande spörsmål samt att på grundval av utredningen avge förslag i fråga om den närmare utformningen av organisationen och personaluppsättningen vid de fastighetsförvaltande organen. Fortifikationsförvaltningen har i skrivelse den 20 januari 1956 avgivit förslag i ämnet.

Över förslaget har efter remiss yttranden avgivits av överbefälhavaren, chefen för armén, chefen för marinen, chefen för flygvapnet, försvarets civilförvaltning, arméintendenturförvaltningen, statens organisationsnämnd, statskontoret, statens lönenämnd, Svenska byggnadsingenjörers riksförbund, Statsverkens ingenjörsförbund, Sveriges arbetsledareförbund, Försvarets civila tjänstemannaförbund, Svenska officersförbundet, Svenska underofficersförbundet, Försvarsväsendets underbefälsförbund och Sveriges civilingenjörsförbund.

Frågan om den militära fastighetsförvaltningens ordnande i regional och lokal instans har nu, framhåller departementschefen, varit föremål för utredningar i mer än femton år. Departementschefen erinrar om att den avsedda omorganisationen utgör ett komplement till den omorganisation av den centrala fortifikations- och byggnadsverksamheten, som beslöts av 1947 års riksdag. Den nuvarande regionala och lokala organisationen lider av bristande enhetlighet, otillfredsställande anpassning till den centrala organisationen och bristfälliga resurser, vilket allt måste ogynnsamt påverka det ekonomiska utfallet av den totala verksamheten. Det nu framlagda förslaget synes departementschefen innebära tillbörlig garanti för att de sammanlagda kostnaderna för organisationen skall vid oförändrad byggnadsvolym icke blott hålla sig inom nuvarande ram utan kunna ej oväsentligt nedbringas. Då förslaget jämväl i övrigt synes väl ägnat att med endast smärre jämkningar läggas till grund för ett beslut om omorganisation anser departementschefen det i likhet med överbefälhavaren och statens organisationsnämnd angeläget att staten snarast tillgodogör sig de vinster, som följer av förslagets genomförande.

Den regionala organisationen

Fortifikationsförvaltningens förslag redovisas i propositionen å s. 18—23, vartill torde få hänvisas.

Departementschefen framhåller, att de av fortifikationsförvaltningen anförda skälen, såväl militärt betingade som allmänna lämplighetsskäl, för att vid samtliga militärbefälstaber organisera fortifikationssektion synes beaktansvärda. Genom de av ämbetsverket angivna, enligt departementschefens mening lämpligt uppdragna allmänna riktlinjerna för fördelning av arbetsuppgifter och ansvar inom sektionens ram mellan fortifikationsofficeren såsom sektionschef och den civile byggnadsdirektören erhåller den senare en i tekniskt och ekonomiskt avseende självständig ställning. Då härigenom grunden för departementschefens tidigare tveksamhet om den lämpligaste organisationsformen undanröjts anser departementschefen, att organisationen bör vid samtliga militärbefälstaber uppbyggas inom ramen av sektion. Beträffande förslaget enskildheter i vad avser sektionernas sammansättning inom de olika militärområdena har departementschefen ingen annan erinran än att den för avdelningarna gemensamma expeditionen, som inrymmer organ för helt skilda verksamhetsgrenar, bör stå under direkt ledning av sektionschefen.

I fråga om personalberäkningarna för militärbefälstaberna — departementschefen bortser tills vidare från fortifikationskårens personal — samt löneställningen för tjänsterna biträder departementschefen det av statens lönenämnd och försvarets civilförvaltning tillstyrkta förslaget beträffande byggnadsdirektörerna och de biträdande byggnadsdirektörerna med allenast de ändringarna, att även byggnadsdirektören i V. militärbefälstaben bör placeras i Cs 10 och att de biträdande byggnadsdirektörerna bör erhålla tjänstebenenämningen förste driftingenjör (Ce 29) respektive driftingenjör (Ce 27). Med stöd av vad statens organisationsnämnd anfört godtager departementschefen beräkningen av antalet driftingenjörer vid de olika militärbefälstaberna. Enär arbetsuppgifterna för driftingenjörerna med ett undantag icke synes motivera högre löneställning än Ce 25 anser departementschefen icke anledning föreligga att, såsom yrkats av vissa personalorganisationer, frångå förslaget i denna del. Det synes departementschefen naturligt att räkna med att dugliga driftingenjörer kan komma att vinna befordran till tjänster i mellanlönegrader även hos centralmyndigheten. Departementschefen anser att vvs- och elingenjörerna vid VII. militärbefälstaben bör placeras i Ce 25 liksom motsvarande befattningshavare vid II. och V. militärbefälstaberna. I likhet med lönenämnden föreslår departementschefen att vid VI. militärbefälstaben inrättas en tjänst för förste verkmästare i Ce 22 i stället för tjänst för verkstadsföreståndare i Ce 23. Departementschefen biträder icke förslaget att utbyta tre tjänster för verkstadsförman i Ce 17 vid samma stab mot tjänster för verkmästare. Sedan det av civilförvaltningen och lönenämnden berörda, organisatoriskt mindre lämpliga förhållandet i fråga om ledningen av expeditionen bragts att upphöra i enlighet med vad nyss föreslagits, är det enligt departementschefens mening riktigt att såsom ansvarig för den betydelsefulla kamerala verksam-

heten avse kontorsskrivare i Ce 19. Enär den för förste skogvaktare vid VI. militärbefälsstabens föreslagna tjänsten är avsedd att i organisationen utnyttjas på motsvarande sätt som vid IV. militärbefälsstabens och detta synes organisatoriskt lämpligt, biträder departementschefen fortifikationsförvaltningens förslag i fråga om denna tjänst. Även i övrigt ansluter departementschefen sig till fortifikationsförvaltningens förslag i fråga om militärbefälsstabernas icke fortifikationsutbildade personal.

Den lokala organisationen

Fortifikationsförvaltningens förslag redovisas i propositionen å s. 23—29, vartill torde få hänvisas.

Departementschefen framhåller, att beträffande den lokala fastighetsförvaltningens ordnande fortifikationsförvaltningen föreslår, att en del anläggningar av mindre omfattning, som icke utnyttjas av trupp, i förvaltningshänseende överföres till annan myndighet. En i vissa delar samordnad förvaltningsverksamhet i Stockholm föreslås även. Departementschefen erinrar om att en viss samordning av fastighetsförvaltningen kommer till stånd å garnisonsorterna Skövde, Solna och Umeå såsom en direkt följd av 1955 års riksdagsbeslut om ändrad organisation av vissa där belägna förband. Ämbetsverket räknar med att byggnadsverksamhet i egen regi icke skall förekomma i sådan omfattning, att särskilda garnisonsorgan erfordras i den normala organisationen. Vid behov skall enligt förslaget egenregiavdelningar inrättas vid militärbefälsstaberna. Genom förslaget och den utveckling frågan undergått uppnås i väsentliga delar den av departementschefen eftersträfvade samordningen av förvaltningsverksamheten. Departementschefen har därför ingen erinran mot förslaget men vill understryka, att varje ytterligare möjlighet att på lämpligt sätt sammanföra den lokala förvaltningsverksamheten bör tillvaratagas.

Departementschefen har intet att erinra mot att anordningen med kasernofficerare i arvodesbefattning bibehålles i nuvarande omfattning och att nya sådana arvodesbefattningar inrättas enligt förslaget. Såsom biträden åt arméförbandens kasernofficerare bör avses underofficerare. Förslaget att i fortifikationskåren organisatoriskt sammanföra erforderliga underofficersbeställningar samt att avse ett antal arvodesbefattningar för pensionerade fortifikationsunderofficerare anser departementschefen innebära påtagliga fördelar i flera avseenden. Departementschefen har därför intet att invända mot förslaget i princip. Det av fortifikationsförvaltningen härvid förutsatta utbytet av förrådsmästartjänsterna vid försvarsområdesstaberna mot underofficersbeställningar bör dock genomföras först i mån av uppkommande vakanser. Vissa av de nuvarande förrådsmästarna torde äga sådana kvalifikationer, att de efter utbildning kan antagas till fortifikationsunderofficerare. I fråga om övriga förrådsmästare bör i första hand eftersträvas att bereda dem civil pensionsberättigande anställning inom annat arbetsområde.

Förrådsmästare, som under omorganisationsperioden icke kunnat sålunda omplaceras, bör enligt departementschefens mening kunna erhålla extra ordinarie anställning i innehavande befattning, dock givetvis icke om han utan godtagbara skäl avböjt erbjuden pensionsberättigande anställning inom annat område. Civilförvaltningens förslag att för underofficerarna i fanjunkargrad avse alternativt beställningar på aktiv stat eller arvodesbefattningar för pensionerad personal anser departementschefen sig icke böra biträda. Departementschefen godtager fortifikationsförvaltningens beräkning av antalet erforderliga fanjunkarbeställningar (46) och arvodesbefattningar (21). Arvodesbefattningarna bör av skäl, som anförts av fortifikationsförvaltningen, ställas till ämbetsverkets förfogande för avsedda ändamål. Departementschefen räknar med inrättande av tjänster för kasernföreståndare i Ce 19 vid F 8, F 9, F 10 och F 11. I avbidan på närmare undersökningar genom organisationsnämndens försorg är departementschefen icke nu beredd att taga ställning till behovet av beställningar för kasernöverfurir. Mot förslagen om inrättande av tjänster för skogvaktare vid vissa förband samt av tjänst för brandmästare vid Lv 1 har departementschefen intet att erinra.

De av fortifikationsförvaltningen i stort angivna åtgärderna för lokal samordning av den fasta maskintjänsten finner departementschefen ändamålsenliga. Någon ytterligare samordning av maskintjänsten finner departementschefen icke anledning påyrka. Personalorganisationen vid garnisonsförbanden bör därför bringas i överensstämmelse med vad som gäller för ensamliggande förband i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag.

Fortifikationskårens organisation

Fortifikationsförvaltningens förslag redovisas i propositionen å s. 29—33, vartill torde få hänvisas.

Departementschefen erinrar om att fortifikationskåren till följd av den väntade omorganisationen av de regionala förvaltningsorganen i huvudsak icke undergått några förändringar sedan år 1943. Genom den under senare år alltmer ökande betydelsen av befästningsverksamheten har emellertid behovet av fortifikationsofficerare blivit allt större, främst vid militärbefälsstaberna. Arbetsbelastningen på kåren har vuxit avsevärt. Det synes departementschefen icke tillrädligt att ytterligare uppskjuta prövningen av kårens officersbehov. Någon anledning att såsom statskontoret föreslagit låta prövningen av löneställningen för fortifikationssektionernas chefer anstå i avvaktan på erfarenheter i fråga om dessas ansvarsställning och uppgifter anser departementschefen i och för sig ej föreligga. I anslutning till vad vissa remissmyndigheter uttalat anser departementschefen emellertid, att stor återhållsamhet bör iakttagas vid bestämmandet av såväl antalet beställningar som löneställningen för dessa med hänsyn till den kommande

översynen av centralmyndighetens organisation. Departementschefen anser sålunda att fortifikationskåren bör tillföras tre nya officersbeställningar samt att officerskadern bör bestå av 1 chef i Mo 15, 2 överstar i Ma 37, 2 överstelöjtnanter i Ma 33, 2 överstelöjtnanter eller majorer i Ma 33 eller Ma 30, 10 majorer i Ma 30, 15 kaptener i Ma 27 och 10 kaptener eller löjtnanter i Ma 27 eller Ma 23/19. Något överförande av officersbeställningar till fortifikationsförvaltningens personalförteckning anser departementschefen för närvarande icke böra ifrågakomma. Beräkningen av antalet förvaltarbeställningar kan departementschefen godtaga. Departementschefen ansluter sig till civilförvaltningens uppfattning, att förvaltarbeställningar i Ma 23 bör beräknas endast för de mest kvalificerade arbetsuppgifterna. Utöver de av civilförvaltningen tillstyrkta fem beställningarna i nämnda lönegrad föreslår departementschefen en beställning avsedd för Lv 1.

Förändringar inom centralförvaltningen

Fortifikationsförvaltningens förslag redovisas i propositionen å s. 33—36, vartill torde få hänvisas.

Departementschefen anser de av fortifikationsförvaltningen föreslagna tjänsterna för byggnadsinspektörer vara ett viktigt komplement till den regionala och lokala organisationen. Med hänsyn till den särskilda vikten av att centralmyndigheten — icke minst under övergången till den nya organisationen och de närmaste åren efter dess genomförande — övar effektiv uppsikt över byggnadsverksamheten vid de underlydande organen, bland dem kustartilleriförsvaren som ej har tillgång till högskoleutbildade byggnadstekniker, anser departementschefen det vara betydelsefullt att ämbetsverket förfogar över kvalificerade organ för denna kontrollverksamhet. Vissa myndigheter anser den föreslagna löneställningen för hög medan fortifikationsförvaltningens byggnadschef och vissa personalorganisationer uttala sig för en högre löneställning. Departementschefen finner icke anledning att frångå fortifikationsförvaltningens förslag i fråga om lönegradsplaceringen, Ce 33. För nästa budgetår kan departementschefen emellertid icke tillstyrka att mer än en dylik tjänst för byggnadsinspektör inrättas. — Departementschefen är på de av fortifikationsförvaltningen anförda skälen beredd godtaga förslaget om inrättande av två tjänster för byråingenjör i Ce 25 för besiktning av elektriska anläggningar. Två för byggnadsbyråns elektrosektion avsedda tjänster i samma lönegrad med avlöning från byggnadsanslag kan härvid indragas.

Tillräckliga skäl har enligt departementschefens uppfattning anförts för utbrytande ur administrativa byråns kanslisektion av ett särskilt personalkontor och inrättande av en tjänst för byrådirektör i 31 lönegraden såsom chef härför. Tjänsten bör dock tills vidare inrättas som extra. I anslutning till vad civilförvaltningen anfört anser departementschefen att frågan om

kontorets uppbyggnad bör särskilt uppmärksammas vid översynen av ämbetsverkets organisation. Mot en sammanslagning av maskinanläggningen för f. d. Lv 3 m. fl. byggnader i Stockholm med förvaltningens maskinanläggning eller mot personalberäkningen för den nya anläggningen har departementschefen intet att erinra.

Ansvar för att de totala kostnaderna för uppvärmning av försvarets anläggningar hålles på lägsta möjliga nivå bör enligt departementschefens mening hållas samlat hos fortifikationsförvaltningen. Först därigenom blir det möjligt att åstadkomma en allsidig och effektiv avvägning av kostnader för bränsle, maskinutrustning och underhåll av såväl maskiner som byggnader. Principbeslut bör därför nu fattas om överförande från arméintendenturförvaltningen till fortifikationsförvaltningen av kontrollen av den värmetekniska driften.

Vissa gemensamma frågor

Fortifikationsförvaltningens förslag redovisas i propositionen å s. 37—39, vartill torde få hänvisas.

Departementschefen framhåller, att viss å förteckning för platsbefälet i Karlsborg upptagen personal med avlöning från byggnadsanslag bör i avvaktan på närmare undersökning av behovet alltjämt avlönas från byggnadsanslag. Tjänsterna bör överföras till förteckning för Lv 1. I övrigt bör lön till extra ordinarie personal utgå från avlöningsanslag.

Genomförandet av den nya organisationen bör taga sin början den 1 juli 1956. I likhet med fortifikationsförvaltningen räknar departementschefen med en viss övergångstid, under vilken särskilda personalanordningar, såsom bibehållande i tjänst av övertalig personal, kan bli erforderliga. Departementschefen förutsätter att dylika anordningar skall få vidtagas i huvudsak enligt förvaltningens förslag. I det följande kommer departementschefen att redogöra för de arbetsuppgifter, som avses skola ankomma på en med stöd av den 10 februari 1956 lämnat bemyndigande tillsatt personalnämnd för försvaret. Vissa av de åtgärder, som enligt fortifikationsförvaltningen bör ankomma på en särskild nämnd, kommer att åvila denna personalnämnd.

Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser, som motiveras av uppkommande minskning av kostnaderna för personal med avlöning från byggnadsanslag.

Utskottet

Utskottet vill erinra om att 1954 års riksdag godkände vissa principförslag rörande försvarets regionala och lokala fortifikationsförvaltning. Därvid förutsattes emellertid, att vissa speciella spörsmål borde ytterligare utredas i samband med att organisationen närmare utformades och genomfördes. Fortifikationsförvaltningen har nu verkställt förnyad utredning

i ämnet, på vilken departementschefens föreliggande förslag i huvudsak bygger. Utskottet hälsar med tillfredsställelse, att efter mångåriga utredningar ett definitivt organisationsförslag nu förelägges riksdagen.

Utskottet har vid sin granskning av förslaget icke funnit något vara att erinra mot principerna för organisationens utformning. Till de allmänna riktlinjerna för arbetsuppgifternas fördelning mellan olika instanser kan utskottet ansluta sig.

I vad avser den regionala organisationen har utskottet i valet mellan fortifikationssektion och helt fristående avdelningar funnit övervägande skäl tala för förstnämnda alternativ. Utskottet tillstyrker alltså, att fastighetsförvaltningen vid militärbefälsstaberna organiseras inom ramen av en sektion, uppdelad på befästningsavdelning under sektionschefen (fortifikationsofficer) och en byggnadsavdelning under en byggnadsdirektör. Utskottet finner bärande skäl ha anförts för att fortifikationssektion organiseras inom samtliga militärområden. Den föreslagna fördelningen av planläggningsuppgifterna mellan befästningsavdelning och byggnadsavdelning innebär i stort sett, att planläggningen av såväl investeringar som underhåll avseende objekt å befästningars delfond utföres inom befästningsavdelningen, medan planläggningen för objekt å försvarsgrenarnas delfonder ankommer på byggnadsavdelningen. Detta förslag synes i flera avseenden innebära påtagliga fördelar. Samma gäller i fråga om det direkta utförandet av förekommande byggnadsverksamhet. En fråga, som tidigare varit föremål för delade meningar, gäller byggnadsdirektörens ställning i förhållande till fortifikationsofficeren såsom sektionschef. Utskottet anser, att genom departementschefens förslag denna fråga fått en lämplig lösning. Sålunda bör byggnadsdirektören vara förvaltningsgrenschef och i förhållande till sektionschefen vara självständig i tekniskt-ekonomiskt avseende, medan sektionschefen bör ha det direkta ansvaret för militära behovsutredningar i ärenden, som handläggas inom byggnadsavdelningen. Enligt förslaget anses behov av byggnadsdirektör föreligga vid samtliga militärbefälsstab utom den sjunde. Utskottet vill tillstyrka, att vid sistnämnda stab den odelade verksamheten ställes under ledning av fortifikationsofficer. Mot de verkställda personalberäkningarna för regionalorganen synes utskottet icke något vara att erinra.

Vad beträffar ordnandet av fastighetsförvaltningen vid lokalmyndighet synes förslaget vara ur teknisk och ekonomisk synpunkt lämpligt avvägt. I likhet med departementschefen anser utskottet, att anordningen med kasernofficerare i arvodesbefattning bör bibehållas i nuvarande omfattning och att nya sådana arvodesbefattningar inrättas enligt förslaget. Vidare tillstyrkes, att underofficerare avses såsom biträden åt arméförbandens kasernofficerare. För antagning som kasernunderofficer bör jämväl enligt utskottets mening erfordras speciell utbildning. Utskottet finner vidare skäl tala för att i fortifikationskåren organisatoriskt sammanföra erforder-

liga underofficersbeställningar samt att avse ett antal arvodesbefattningar för pensionerade fortifikationsunderofficerare. Detta förslag biträdades alltså i princip.

Befästningsverksamheten har genom den snabba utvecklingen på vapentechnikens område fått ökad betydelse. Detta har medfört ett ytterligare behov av fortifikationsofficerare, särskilt vid militärbefälsstaberna. Departementschefens i anledning härav framlagda förslag till utbyggnad av fortifikationskåren är präglad av stor återhållsamhet, som motiverats av den kommande översynen av centralmyndighetens organisation. Utskottet finner sig böra biträda detta förslag, i vad det avser såväl antalet beställningar som löneställningen för dessa.

Tillräckliga skäl ha enligt utskottets mening anförts för att principbeslut nu fattas om överförande från arméintendenturförvaltningen till fortifikationsförvaltningen av kontrollen av den värmetekniska driften.

Utskottet kan ansluta sig till vad departementschefen anfört i fråga om genomförandet av den nya organisationen.

Vid sin granskning av departementschefens förslag i övrigt under nu förevarande punkt har detsamma icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må besluta, att försvarets fastighetsförvaltning skall omorganiseras efter i huvudsak de riktlinjer, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 angivits.

3:o) **Försvarets musikorganisation.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 48—64) dels besluta, att försvarets musikorganisation skall utformas i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit, dels ock till Engångsanskaffning av musikinstrument för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz m. fl.* (I: 511) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordkvist* i Kalmar *m. fl.* (II: 679), i vilka hemställts, att riksdagen måtte i vad gäller F 12:s musikkår besluta dess bibehållande och fortsätta förläggande till Kalmar flygflottilj,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Näsgård m. fl.* (I: 513) och den andra inom andra kammaren av fröken *Liljedahl m. fl.* (II: 705), i vilka hemställts, att riksdagen måtte företa den ändringen, att musikkåren vid Hälsinge regemente i Gävle måtte bibehållas,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren

av herr *Ohlon m. fl.* (I: 515) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson i Göteborg m. fl.* (II: 704), i vilka hemställts, att förslaget till försvarets musikorganisation måtte ändras så, att i Göteborg tillkommer en kår av typ II, förslag till Göta artilleriregemente (A 2),

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Gillström* och *Velander* (I: 516) och den andra inom andra kammaren av herr *Fröding m. fl.* (II: 703), i vilka hemställts, *dels* i första hand att riksdagen måtte besluta, att försvarets musikorganisation skall utformas i överensstämmelse med vad Musikaliska akademien föreslagit, vilket innebär bland annat ett bibehållande av militärmusikkårer såväl i Sundsvall som Kalmar eller i andra hand att riksdagen i vart fall måtte besluta, att en musikkår av den av departementschefen föreslagna typ II skall förläggas till Lv 5 i Sundsvall, *dels ock* att riksdagen måtte medgiva de anslagshöjningar som ett bifall till ettdera av yrkandena må komma att föranleda,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindgren m. fl.* (I: 517) och den andra inom andra kammaren av herr *Sundström m. fl.* (II: 706), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Karlsborgs luftvärnsregementes musikkår icke indrages,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hansson m. fl.* (I: 543) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson i Ronneby m. fl.* (II: 719), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta bibehålla F 17:s musikkår och att den även i fortsättningen skall vara förlagd till Blekinge flygflottilj,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Domö m. fl.* (I: 544) och den andra inom andra kammaren av herr *Odhe m. fl.* (II: 718), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att i försvarets musikorganisation fortfarande skall ingå en vid flygflottiljen F 7 i Sätenäs förlagd musikkår av typ II,

dels en inom andra kammaren av herr *Nihlfors m. fl.* väckt motion (II: 707), vari hemställts, *dels* att riksdagen måtte besluta, att flottans musikkår skall hänföras till den i propositionen föreslagna större musikkårstypen, *dels* att riksdagen måtte besluta härför erforderligt anslag för nästa budgetår under rubriken Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl., *dels ock* att riksdagen måtte uttala sig för en sådan organisation av den föreslagna armémusikkåren i Stockholm, att möjlighet finnes att inom densamma ha en särskild, beriden musikkår (förutvarande K1:s musikkår),

dels ock en inom andra kammaren av herr *Christenson* i Malmö väckt motion (II: 717), vari hemställts, att riksdagen ville *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t under beaktande av i motionen framförda synpunkter måtte till 1957 års riksdag framlägga ett närmare utarbetat förslag angående riktlinjer för försvarets musikorganisation, *dels* i avvaktan härpå bifalla de i propositionen framlagda förslagen beträffande befordrings- och lönevillkoren samt anslagsäskande rörande Engångsan-

skaffning av musikinstrument för budgetåret 1956/57; för den händelse ovanstående yrkande inte skulle vinna riksdagens bifall, hemställes i andra hand att riksdagen avslår proposition nr 110, i vad den avser avskaffande av militärmusikkåren vid Skånska luftvärnskåren i Malmö.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 679, II: 705, I: 515, II: 703, II: 706, II: 719, II: 718, II: 707 och II: 717.

Överbefälhavaren bemyndigades den 3 juni 1955 att tillkalla högst fem utredningsmän för att — med beaktande av vad departementschefen anfört i frågan vid anmälan av propositionen 1955: 110 — utarbeta förslag till **ny musikorganisation inom försvaret**. Den med stöd härav tillsatta utredningen, som antagit namnet 1955 års militärmusikutredning, har utarbetat ett betänkande med förslag i fråga om militärmusikens uppgifter, instrument- och personalsammansättning, militärmusikorganisationens omfattning, kårernas fördelning m. m. Överbefälhavaren har med skrivelse den 22 november 1955 överlämnat betänkandet jämte eget förslag i ämnet. Utredningen fortsätter sitt arbete och avser att, sedan ställning tagits till det nu föreliggande betänkandet, framlägga förslag i fråga om personalens utbildning, regler för kårernas användning, repertoarfrågan m. m.

Efter att ha redogjort för de brister som vidlåder försvarets nuvarande musikorganisation i fråga om stämbesättningen samt personalens befodringsförhållanden, framhåller departementschefen att militärmusikutredningens förslag i dessa avseenden innebär väsentliga förbättringar. Sålunda moderniseras stämbesättningen med nya instrumenttyper och befodringsförhållandena förbättras avsevärt genom utökning av antalet underofficersbeställningar. De föreslagna förbättringarna kommer emellertid att medföra en betydande ökning av kostnaderna för varje kår och utredningen har därför föreslagit en begränsning av antalet musikkårer, för närvarande 43, till 22, varav 4 större, typ I, och 18 mindre, typ II. Kostnaderna för dessa 22 kårer bedömes kunna rymmas inom ramen för nuvarande kostnader.

Bland andra Musikaliska akademien har framfört kritik mot utredningens förslag med hänsyn till de menliga konsekvenser som den föreslagna reduceringen av antalet kårer skulle få för det civila musiklivet. Akademien har för sin del föreslagit vissa begränsningar av personalstyrkan vid varje kår i förhållande till vad utredningen föreslagit samt räknat med en nedskärning av antalet kårer, typ I, till en. Därvid har akademien emellertid förutsatt att totala antalet kårer samtidigt utökas från de av utredningen föreslagna 22 till 28, för vilket antal utrymme skulle finnas inom ramen för nuvarande kostnader.

För egen del vill departementschefen understryka betydelsen av att påtalade och sedan länge befintliga brister i försvarets nuvarande musik-

organisation snarast avhjälpes. Vid utformningen av en ny organisation torde emellertid icke endast försvarets behov utan jämväl det civila musiklivets intressen böra beaktas. Departementschefen erinrar om de betydelsefulla insatser som de enskilda militärmusikerna gör i vårt lands allmänna musikliv. Organisationen torde böra utformas så att en dylik verksamhet även framdeles möjliggöres. På grund härav anser departementschefen sig med stöd av akademiens uttalande böra föreslå en musikorganisation, som jämfört med utredningens förslag bland annat innebär en utökning av antalet kårer på bekostnad av de enskilda kårernas personella numerär. Härigenom blir de civila intressena bättre tillgodosedda utan att nuvarande kostnader behöver överskridas. Likväl åstadkommes väsentliga förbättringar i förhållande till nuläget beträffande den instrumentala sammansättningen och befordringsförhållandena.

I likhet med utredningen föreslår departementschefen, att musikorganisationen i fortsättningen skall omfatta två typer av kårer, typ I och typ II. När det gäller stämbesättningen inom musikkårerna torde en såväl kvalitativ som kvantitativ förstärkning vara erforderlig om militärmusiken skall kunna uppfylla de krav, som det moderna musiklivet ställer. I enlighet härmed föreslår departementschefen att musikkårerna tillföres i huvudsak de instrument, som utredningen föreslagit. Med stöd av musikaliska akademiens yttrande anser departementschefen det emellertid vara möjligt att något begränsa det av utredningen föreslagna antalet instrument och därmed även den för stämbesättningen erforderliga personalen inom varje kår utan att därigenom den musikaliska effekten i någon högre grad försämras. Beträffande kår av typ I biträder departementschefen i detta avseende akademiens förslag, vilket i förhållande till vad utredningen föreslagit innebär en minskning av antalet klarinetter med en och således en minskning av personalbehovet för stämbesättningen till 37 man. För stämbesättningen av kår, typ II, räknar akademien med 23 man mot av utredningen föreslagna 27 man. Minskningen drabbar huvudsakligen klarinettstämmorna. Därjämte föreslår akademien bland annat en reducering av föreslagna två tromboner till en. Då det, såsom framgår av vad utredningen anfört, måste förutsättas att kårerna skall kunna uppträda delade anser departementschefen det emellertid vara nödvändigt att räkna med två tromboner i varje kår av förevarande typ. Utan att i övrigt taga ställning till frågan om stämbesättningen anser departementschefen sig kunna föreslå att denna för kår, typ II, beräknas till 24 instrument, innebärande ett personalbehov för stämbesättningen av likaledes 24 man.

Mot den av utredningen skisserade utbildningsgången för musikpersonalen har departementschefen intet att erinra. Departementschefen räknar således med att musikelev anställs vid lägst 16 års ålder med förmåner som värnpliktig samt att elev efter ett år anställs som musikaspirant i

Mf 7 för att under två års aspiranttid genomgå erforderlig utbildning för befordran till furir. För befordran till underofficer torde erfordras studier vid musikhögskolan på sätt utredningen föreslagit. Att, som statskontoret framkastat, förlägga denna utbildning till förbanden torde inte vara möjligt bland annat emedan utbildningen avses skola få en pedagogisk inriktning för att göra underofficerarna lämpade som lärare för musikelever och musikaspiranter.

Utredningens förslag till personaluppsättning av musikkårerna innebär en förbättring av de för närvarande mindre goda befodringsförhållandena. All den för stämbesättningen erforderliga personalen skall enligt utredningen utgöras av underofficerare och furirer. Musikaspirant skall dock kunna fungera som ersättare för dylik musiker. Departementschefen har intet att erinra mot denna princip men departementschefens förslag rörande stämbesättningen medför i förhållande till utredningens förslag en minskning av det sammanlagda antalet underofficerare och furirer vid varje kår. Utredningen har vidare räknat med en furir som ersättningsreserv vid varje kår. Enligt departementschefens mening torde man emellertid kunna räkna med att detta behov skall kunna tillgodoses genom ianspråktagande av aspiranter. Antalet aspiranter och elever beräknar departementschefen i likhet med utredningen till fyra respektive tre vid kår av typ I och till tre respektive två vid kår av typ II. Med beaktande av vad nu anförts föreslår departementschefen att personalen vid de olika kårtyperna får den sammansättning som framgår av följande tablåer.

Typ I

Beställning	Löne-grad	Antal
Musikdirektör.....	Ma 27	1
Musikfanjunkare (motsv.)	Ma 19	13
Musiksergeant (motsv.) ..	Ma 16	12
Musikfurir	Me 11/10	12
Musikaspirant	Mf 7	4
Musikelev		3
		45

Typ II

Beställning	Löne-grad	Antal
Musikdirektör	Ma 27 el. 23/19	1
Musikfanjunkare (motsv.)	Ma 19	8
Musiksergeant (motsv.) ..	Ma 16	8
Musikfurir	Me 11/10	8
Musikaspirant	Mf 7	3
Musikelev		2
		30

Detta förslag innebär en reduktion av de av utredningen beräknade personalbehoven med två man för kår, typ I, och fyra man för kår, typ II.

När det gäller att bedöma vilken omfattning den nya musikorganisationen bör ha, gör sig de civila intressena särskilt gällande. Ett genomförande av utredningens förslag skulle medföra att det allmänna musikkårlivet på flera orter komme att äventyras genom att de värdefulla insatserna från enskilda militärmusiker icke längre skulle kunna påräknas. Den av

departementschefen förordade personaluppsättningen av kårerna gör det möjligt att utan stegring av nuvarande kostnader något utöka det föreslagna antalet kårer. Departementschefen finner det synnerligen angeläget att tillvarataga dessa möjligheter. I kostnadsbegränsande syfte bör även övervägas om inte antalet kårer av typ I kan nedbringas i förhållande till vad utredningen föreslagit. Denna har räknat med tre kårer av den större typen i Stockholm och en dylik kår i Göteborg. För de uppgifter av representativ art m. m., som åvilar militärmusiken i huvudstaden, bör det enligt departementschefens mening vara tillräckligt att räkna med en kår av den större typen, om därjämte två kårer av den mindre typen förlägges till denna stad. I likhet med akademien räknar departementschefen vidare med att för Göteborg avses en kår av typ II. Departementschefen föreslår således att antalet kårer av typ I begränsas till en. Den för Stockholm avsedda större kåren bör hänföras till armén och anslutas till Svea livgarde. Kåren i Göteborg bör hänföras till marinen och anslutas till Älvsborgs kustartilleriregemente. Då emellertid denna kår kan väntas i stor utsträckning komma att fullgöra representativa uppgifter m. m. för flottans del, bör musikerna vid dylika tillfällen uppträda i flottans uniformer. Med den angivna begränsningen av antalet kårer, typ I, finnes inom ramen för nuvarande kostnader utrymme för sammanlagt 26 kårer. Departementschefen föreslår på förut angivna skäl att antalet musikkårer fastställes till detta antal, varav 25 kårer av typ II. Av dessa 26 kårer bör 22 få den placering med anknytning till förband och försvarsgren, som framgår av tablån å s. 55 i propositionen, dock med beaktande av vad nyss sagts om kåren i Göteborg. De övriga fyra kårerna bör med hänsyn tagen främst till de civila musikintressena placeras i Västerås, Örebro, Jönköping och Växjö och förläggas till respektive Västmanlands flygflottilj, Livregementets grenadjärer, Smålands artilleriregemente och Kronobergs regemente. Utredningen har närmare angivit de förband, som varje av utredningen föreslagna musikkår skall betjäna. Därest musikorganisationen ges den omfattning, som departementschefen föreslagit, torde vissa jämkningar få vidtagas i denna räjongindelning.

Personalbehovet för denna musikorganisation uppgår till 1 musikedirektör av 1. graden i Ma 27, 25 musikedirektörer av 1. eller 2. graden i Ma 27 eller Ma 23/19, 213 musikfanjunkare (motsvarande) i Ma 19, 212 musiksergeanter (motsvarande) i Ma 16, 212 musikfurirer i Me 11/10, 79 musikaspiranter i Mf 7 och 53 musikelever. Av beställningarna för musikedirektör i Ma 27 eller Ma 23/19 bör högst 12 få vara placerade i Ma 27. Vidare erfordras en musikinspektör, vilken skall ha ansvaret för utbildningen och tjänstgöra som rådgivare i personalfrågor m. m. Dessa arbetsuppgifter torde komma att bli av sådan omfattning att befattningen icke längre bör vara förenad med musikedirektörsbefattning. Utredningen har föreslagit en uppflyttning av musikinspektörsbeställningen från Ma 30 till

Ma 33. I likhet med lönenämnden m. fl. remissmyndigheter kan departementschefen emellertid icke tillstyrka en dylik uppflyttning utan räknar med oförändrat Ma 30. Inberäknat musikinspektören uppgår det totala musikerbehovet till 796 man. Departementschefen räknar icke med någon särskild biträdetsjänst för skriv- och kontorsgöromål.

I likhet med utredningen räknar departementschefen med att militärmusiken organiseras försvarsgrensvis. Personalkårcheferna torde såsom utredningen föreslagit få utses av försvarsgrenscheferna.

Beträffande frågan om årskostnaderna för musikorganisationen torde först få erinras om att departementschefen vid anmälan av propositionen 1955:110 framhöll önskvärdheten av att om möjligt kunna sänka nuvarande kostnader. Utredningens förslag innebär också en minskning med cirka 35 000 kronor. Den av departementschefen föreslagna organisationen omfattar en personalstyrka som antalsmässigt något understiger den av utredningen föreslagna och torde, med hänsyn härtill samt till proportionerna mellan de olika kategorierna av beställningar, fullt genomförd komma att medföra en minskning av nuvarande årliga kostnader med cirka 200 000 kronor. En ytterligare kostnadsminskning hade givetvis varit önskvärd men är icke möjlig att åstadkomma, om erforderliga förbättringar av befordringsförhållandena m. m. skall kunna genomföras och de civila musikintressena någorlunda tillgodoses.

Utredningen har föreslagit att de årliga kostnaderna för musikorganisationen skall redovisas gemensamt för de tre försvarsgrenarna å ett avlönings- och ett omkostnadsanslag. För egen del har departementschefen icke funnit skäl att härvidlag föreslå någon ändring av nuvarande system, enligt vilket avlöningskostnaderna bestrides från försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag, rese- och traktamentskostnaderna från reseanslagen etc. Ett bibehållande av detta redovisningssystem torde, därest militärmusiken organiseras försvarsgrensvis, vara det mest ändamålsenliga. Musikpersonalen inom varje försvarsgren bör uppföras under en gemensam rubrik å vederbörlig personalförteckning.

Den nya organisationen med en moderniserad stämbesättning erfordrar, som utredningen anfört, en icke oväsentlig nyanskaffning av musikinstrument. Kostnaderna härför har av utredningen beräknats till cirka 800 000 kronor, vilket belopp föreslagits skola uppdelas på fyra år. Utredningen har räknat med att erforderliga medel skall anvisas under ett särskilt reservationsanslag. Civildförvaltningen har däremot föreslagit att arméns musikfond skall tagas i anspråk för detta ändamål. Sedan riksdagens år 1954 församlade revisorer föreslagit en avveckling av denna fond, har riksdagen (SU 1955:119; rskr. 1955:272) bemyndigat Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som erfordras för en avveckling av bland andra förevarande fond, uppgående till cirka 1,3 miljon kronor. Av skäl, som angivits i Kungl. Maj:ts skrivelse nr 35 till innevarande års riksdag, före-

ligger emellertid ännu icke något Kungl. Maj:ts beslut härom. Av samma skäl är departementschefen icke nu beredd att tillstyrka civilförvaltningens förslag utan föreslår i likhet med utredningen, att för nästa budgetår anvisas ett särskilt reservationsanslag av 200 000 kronor, avsett för instrumentanskaffning. Det nya anslaget torde böra uppföras efter anslaget till järnvägskrigsbromateriel under den i riksstaten under fjärde huvudtiteln upptagna rubriken D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål. Såsom framgår av Kungl. Maj:ts nyssnämnda skrivelse avser departementschefen att senare i vår upptaga frågan om musikfondens avveckling till förnyade överväganden. I samband därmed torde ställning få tagas till frågan om formerna för bestridande av ytterligare kostnader för engångsanskaffning av instrument.

Departementschefen räknar med att den nya organisationen genomföres från och med nästa budgetår och föreslår därför i enlighet med vad som i det föregående anförts att för nämnda budgetår de för musikorganisationen erforderliga beställningarna uppföres på personalförteckningarna för försvarsgrenarna enligt följande. På personalförteckningarna för armén uppföres beställningar för 1 musikinspektör i Ma 30, 1 musikdirektör av 1. graden i Ma 27 (+ 1), 18 musikdirektörer av 1. eller 2. graden i Ma 27 eller Ma 23/19 (— 10), 149 musikfanjunkare i Ma 19 (+ 101), 8 musikstyckjunkare i Ma 19 (— 6), 156 musiksergeanter i Ma 16 (+ 38), 156 musikfurirer i Me 11/10 (— 44) och 58 musikaspiranter i Mf 7 (+ 58). Musikinspektörsbeställningen skall vara gemensam för hela musikorganisationen men torde, då flertalet musikkårer avses skola tillhöra armén, lämpligen böra uppföras på arméns personalförteckning. Vidare bör under arméns avlöningsanslag cirka 39 000 kronor beräknas för anställande av 39 musikelever (— 1). På personalförteckningarna för marinen uppföres beställningar för 3 musikdirektörer av 1. eller 2. graden i Ma 27 eller Ma 23/19 (— 1), 24 flaggunderofficerare i Ma 19 (+ 6), 24 underofficerare av 2. graden i Ma 16 (+ 1), 24 musikfurirer i Me 11/10 (— 22) och 9 musikaspiranter i Mf 7 (+ 9). För anställande av 6 musikelever (— 13) bör cirka 6 000 kronor beräknas under marinens avlöningsanslag. På personalförteckningarna för flygvapnet uppföres beställningar för 4 musikdirektörer av 1. eller 2. graden i Ma 27 eller Ma 23/19 (+ 2), 32 musikfanjunkare i Ma 19 (+ 16), 32 musiksergeanter i Ma 16 (+ 8), 32 musikfurirer i Me 11/10 (— 8) och 12 musikaspiranter i Mf 7 (+ 12). För anställande av 8 musikelever (— 8) erfordras cirka 8 000 kronor under flygvapnets avlöningsanslag.

Ifrågavarande organisation medför att följande beställningar i den nuvarande organisationen blir övertaliga, nämligen vid armén beställningar för 10 musikdirektörer av 1. eller 2. graden i Ma 27 eller Ma 23/19, 6 musikstyckjunkare i Ma 19, 44 musikfurirer i Me 11/10, 55 musikkorpraler (musikkonstaplar) i Mha 2 samt 137 musikvicekorpraler (musikvicekon-

staplar) och -meniga i Mha 1, vid marinen beställningar för 1 musikdirektör av 1. eller 2. graden i Ma 27 eller Ma 23/19, 2 musikdirektörer av 2. graden i Ma 23/19, 22 musikfurirer (furirer) i Me 11/10, 21 musikkorpraler (korpraler) i Mha 2 samt 28 musikvicekorpraler och -meniga i Mha 1 samt vid flygvapnet beställningar för 6 musikdirektörer av 2. graden i Ma 23/19, 8 musikfurirer i Me 11/10, 8 musikkorpraler i Mha 2 samt 24 musikvicekorpraler och -meniga i Mha 1.

Såsom utredningen anfört torde man i princip kunna räkna med att den musikpersonal, som finnes anställd vid tidpunkten för omorganisationen, skall kunna beredas fortsatt anställning. Vid behov bör personal kunna överföras från en försvarsgren till en annan. Beträffande musikdirektörerna bör emellertid särskilda åtgärder vidtagas, då samtliga dylika beställningshavare icke kan placeras på motsvarande befattningar i den nya organisationen. Beställningarna för sådana övertaliga musikdirektörer torde få överföras till övergångsstat. För närvarande är två musikdirektörsbeställningar, en i Ma 27 eller Ma 23/19 vid armén och en i Ma 23/19 vid flygvapnet, vakanta och kan följaktligen indragas. Med hänsyn härtill och då nuvarande musikdirektörsbeställningar uppgår till 42 medan i den nya organisationen erfordras 26 dylika beställningar, räknar jag med att 14 beställningar överföres till övergångsstat. Möjligheterna att placera de övertaliga musikdirektörerna på andra befattningar bör undersökas. Övriga övertaliga beställningar kan utgå ur personalförteckningarna för nästa budgetår. Då emellertid den nya organisationen icke torde kunna genomföras i sin helhet redan vid budgetårsskiftet bör då befintlig personal med tillämpning av nuvarande personalförteckningar övergångsvis få kvarstå i sina tidigare beställningar, i den mån den icke omedelbart kan inplaceras i den nya organisationen.

Utredningen har ansett att en särskild organisationsnämnd bör få i uppdrag att undersöka nuvarande personals lämplighet och önskemål rörande anställning i den nya organisationen m. m. Departementschefen anser det vara av mycket stor vikt att vid organisationens genomförande hänsyn i möjligaste mån tages till personalens önskemål och dessa intressen torde bäst kunna tillvaratagas, därest en särskild organisationsnämnd tillskapas på sätt utredningen föreslagit. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut härom.

Utskottet. Försvarets nuvarande musikorganisation är behäftad med betydande brister och svagheter. Detta gäller såväl stämbesättning som personalens befodringsförhållanden. Vad personalsammansättningen beträffar utmärkes densamma för närvarande av ett förhållandevis stort antal beställningar för korttidsanställda blandavlönade underbefäl och meniga. Huvuddelen av denna personal kan icke erhålla pensionsberättigande beställningar och kvarstannar därför relativt kort tid i tjänst. Militär-

musikeryrket är därför för närvarande ett genomgångsyрке, vilket inverkat hämmande på rekryteringen.

Utskottet finner med tillfredsställelse, att förslag nu framlagts till ny musikorganisation. Enligt detsamma kommer rekryteringen av aspiranter att begränsas till i stort sett nettobehovet för fyllande av vakanser genom avgång. Den för stämbesättningen erforderliga personalen avses skola i princip utgöras av underofficerare och furirer, varvid antalet underofficerare ökas. Härigenom komma befodringsförhållandena att avsevärt förbättras. Samtidigt skapas förutsättningar för att militärmusikyrket blir ett framtidsyrke i likhet med vad som är fallet beträffande motsvarande militära personal. Att notera är härvid, att den föråldrade kontraktsanställningen slopas. För att åstadkomma en jämn befodringsgång föreslås, att musikpersonalen sammanföres försvarsgrensvis till befodringsenheter. Erinras må att för närvarande varje enskild kår i princip utgör befodringsenhet. Utskottet finner förslagen i nu berörda delar välbetänkta och biträder desamma.

Såsom departementschefen framhållit göra sig de civila intressena särskilt gällande vid bedömning av omfattningen av den nya musikorganisationen. I syfte att tillvarataga dessa intressen är det givetvis önskvärt, att antalet kårer blir så stort som möjligt. Departementschefen har funnit detta önskemål kunna tillgodoses genom att begränsa antalet instrument och därmed minska de enskilda kårernas personella numerär utan att härvid den musikaliska effekten kommer att i någon högre grad försämrans. Utskottet vill i angivna syfte helt ansluta sig till en sådan lösning, som står i huvudsaklig överensstämmelse med de av Musikaliska akademien angivna riktlinjerna rörande stämbesättningen. På anförda skäl vill utskottet vidare tillstyrka, att det nuvarande systemet med musikkårer av i huvudsak tre olika typer ersättes av ett system med två typer. Det beräknade personalbehovet inom varje kår har icke givit utskottet anledning till erinran. Detsamma gäller utbildningsgången för musikpersonalen.

Med utgångspunkt från i det föregående angivna riktlinjer skulle inom ramen för nuvarande kostnader utrymme finnas för 26 musikkårer, därav 1 kår av typ I och återstoden av typ II. Enligt förslaget skall den större kåren förläggas till Stockholm, som även skall tillföras två kårer av typ II. Vid bestämmande av de övriga kårernas förläggning har hänsyn tagits bland annat till antalet förband på respektive orter, förbandsstorleken och representationsbehovet. Vidare har strävan varit att i möjligaste mån förlägga musikkårerna till sådana orter, där ett borttagande av en militär musikkår skulle få menliga följder för ortens allmänna musikliv. Departementschefen har utgått från att varje musikkår skall kunna betjäna en räjong, vari ingå flera förband.

I skilda motioner har yrkats ökning av antalet musikkårer utöver departementschefens förslag. Sålunda skulle musikkårer finnas i Malmö, Gävle,

Sundsvall, Kalmar, Karlsborg, Sätenäs och Kallinge. Vidare föreslås, att flottans musikkår inom Stockholmsområdet skall hänföras till den större musikkårstypen, d. v. s. typ I, och att ytterligare en musikkår skall tillföras Göteborg. Slutligen har yrkats, att den föreslagna armémusikkåren i Stockholm organiseras så, att möjlighet finnes att inom densamma bibehålla en beriden musikkår. I en av motionerna har alternativt framställts, att ett närmare utarbetat förslag angående riktlinjer för försvarets musikorganisation förelägges nästa års riksdag.

Då det icke gärna låter sig göra att ytterligare minska stämbesättningen inom musikkårerna och det i motionerna icke förutsättes, att någon av de av departementschefen föreslagna musikkårerna skall indragas, skulle vid bifall till motionerna den angivna kostnadsramen ökas med sammanlagt ca tre miljoner kronor.

Vid sin granskning av de motionsvis framförda förslagen vill utskottet icke förneka, att i många fall beaktansvärda synpunkter ha anförts för inrättande av ett ytterligare antal musikkårer. Med all rätt har därvid understrukits den stora betydelse, som militärmusiken har för landets allmänna musikkiv, och de stora insatser, som de enskilda militärmusikerna ha utfört som musiklärare i skolor och inom det frivilliga bildningsarbetet samt som ledare för amatörmusikorkestrar.

Vid övervägande av frågan om antalet musikkårer samt desammas förläggning ävensom fördelning på olika typer har utskottet dock funnit, att vad i motionerna anförts icke utgjort tillräckliga skäl för utskottet att frångå Kungl. Maj:ts efter ingående prövningar framlagda förslag. Vid detta utskottets ställningstagande ha givetvis de ekonomiska synpunkterna tillmätts beaktande. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att departementschefens förslag till lösning av musikväsendets organisation dock innebär inrättande av fyra musikkårer utöver det av 1955 års militärmusikutredning förordade antalet. Utskottet finner med tillfredsställelse, att det lyckats departementschefen att med tillvaratagande av till buds stående möjligheter och med bibehållen kostnadsram uppnå detta resultat.

I motionen II: 707 har yrkats, bland annat, att riksdagen måtte uttala sig för en sådan organisation av den föreslagna armémusikkåren i Stockholm, att möjlighet finnes att inom densamma ha en särskild, beriden musikkår (företvarande K 1:s musikkår). Utskottet har funnit de i motionen härför anförda skälen vara värda beaktande. Enligt vad utskottet under hand inhämtat, skulle ett bifall till förslaget icke medföra några ökade kostnader. Utskottet föreslår därför, att sådana organisatoriska anordningar vidtagas, att ifrågakvarande förslag kan realiseras.

I övrigt kan utskottet icke biträda de i ämnet väckta motionerna.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit beträffande utformningen av försvarets musikorganisation, som avses skola genomföras från och med nästa budgetår, har icke givit utskottet anledning till uttalande annat än i nedan angivna avseenden.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag komma musikkårer på ett flertal orter att indragas. Utskottet förutsätter, att avvecklingen genomföres så, att de lokala musikintressena därvid lida minsta möjliga avbräck. Utskottet vill vidare framhålla, att bestämmelser böra utfärdas, som bereda möjlighet för de olika orterna inom en räjong att i likvärdig utsträckning få disponera den för räjongen avsedda musikkåren.

Enligt vad utskottet inhämtat ha fall inträffat då musikensembler, sammansatta av värnpliktiga, övertagit den ordinarie musikkårens uppgift vid underhållningsaftnar o. dyl. Det synes utskottet vara värt att undersöka, huruvida icke, bland annat i syfte att främja fritidsverksamheten vid de militära förbanden, en sådan anordning kan komma mera allmänt till stånd.

Den nya organisationen med sin moderniserade stämbesättning kommer att medföra icke oväsentlig nyanskaffning av musikinstrument. Kostnaderna härför ha uppskattats till sammanlagt ca 800 000 kronor. Utskottet tillstyrker, att för nästa budgetår ett särskilt anslag av 200 000 kronor anvisas för ändamålet.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 511 och II: 679 icke må av riksdagen bifallas;

II. att motionerna I: 513 och II: 705 icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionerna I: 515 och II: 704 icke må av riksdagen bifallas;

IV. att motionerna I: 516 och II: 703 icke må av riksdagen bifallas;

V. att motionerna I: 517 och II: 706 icke må av riksdagen bifallas;

VI. att motionerna I: 543 och II: 719 icke må av riksdagen bifallas;

VII. att motionerna I: 544 och II: 718 icke må av riksdagen bifallas;

VIII. att motionen II: 707, i vad den avser flottans musikkår, icke må av riksdagen bifallas;

IX. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, med bifall till motionen II: 707, i vad den icke behandlats under VIII., samt med avslag å motionen II: 717, besluta, att försvarets musikorganisation skall utformas i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 och utskottet föreslagit;

X. att riksdagen må till *Engångsanskaffning av musikinstrument* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

4:0) **Inrättande av reserver för högbåtsmän och flygsignalister.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 65—74) att godkänna vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 beträffande utbyggnad av flottans och flygvapnets reserver.

Vidare har i en inom första kammaren av herr *Aman* väckt motion (I: 514) hemställt, att riksdagen måtte besluta, dels att till högbåtsmän i reserven vid flottan och signalistunderbefäl i reserven vid flygvapnet skall utgå reservpension enligt för annan reservpersonal gällande grunder och att grundbeloppet bestämmes till för högbåtsmän 540 kronor och för signalistunderbefäl, om vederbörande avgår ur reserven vid 38 års ålder, 540 kronor och, om han avgår ur reserven vid 47 års ålder, 732 kronor, dels ock att högbåtsmän och signalistunderbefäl i reserven tillerkännes eki-peringshjälp efter samma regler som gäller för annan reservpersonal.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

I samband med behandlingen av flottans och flygvapnets underbefälsorganisationer vid föregående års riksdag (prop. 1955: 110, s. 43—56) anmälde departementschefen att cheferna för marinen och flygvapnet i sina förslag beträffande ifrågavarande underbefälsorganisationer räknat med inrättande av reserver för högbåtsmän vid flottan och för signalister vid flygvapnet. Departementschefen var emellertid icke då beredd att taga ställning till förslagen i dessa delar. Det hade nämligen icke visat sig möjligt att slutföra beredningen av frågan om inrättande av dylika reserver inom sådan tid att förslag skulle kunna föreläggas 1955 års riksdag. Då emellertid tillskapandet av underbefälsreserver utgör ett viktigt led i de förslag till omläggningar av underbefälsorganisationerna som utgjorde underlag för riksdagens beslut i ämnet, är det enligt departementschefen angeläget att denna fråga nu löses.

Vidkommande först behovet av de föreslagna underbefälsreserverna erinrar departementschefen om att föregående års riksdagsbeslut för flottans del innebar att antalet underbefälsbeställningar på aktiv stat beskars högst väsentligt. En sådan minskning ansågs möjlig därför att antalet underbefäl i fredsorganisationen av olika skäl kunde pressas nedåt. För att i krigsorganisationen ersätta den minskade tillgången på aktivt underbefäl hade marinchefen förutsatt att en underbefälsreserv skulle inrättas. Beträffande flygvapnets underbefälsorganisation gäller, såvitt avser yrkesgrenen signalister, i huvudsak detsamma som nu sagts beträffande flottans underbefäl. Även antalet signalistunderbefäl på aktiv stat har sålunda minskats avsevärt i den nya organisationen. På grund härav och genom att omsättningen av underbefäl avses skola upphöra, uppstår brist på underbefäl i signalistbefattningar i krigsorganisationen. För att täcka denna brist föreslog flygvapenchefen att en reserv för signalistunderbefäl skulle tillskapas. Som fram-

går av vad nu anförts innebär den beslutade omläggningen av organisationen i fråga om såväl underbefäl vid flottan som signalister vid flygvapnet att aktivt underbefäl eller nyligen avgånget sådant befäl kommer att finnas att tillgå i krigsorganisationen i väsentligt mindre utsträckning än tidigare. Departementschefen finner det uppenbart att denna minskning av tillgången på aktivt och f. d. aktivt underbefäl i någon form måste kompenseras för att krigsorganisationens effektivitet skall bibehållas.

Departementschefen övergår härefter till spörsmålet, huruvida compensationen bör åstadkommas genom inrättande av underbefälsreserver på sätt cheferna för marinen och flygvapnet föreslagit. Departementschefen erinrar till en början om att, då förslagen till omläggning av underbefälsorganisationerna remissbehandlades, samtliga remissinstanser tillstyrkte inrättandet av sådana reserver eller lämnade förslagen därom utan erinran. Vid remissbehandlingen av ett av flygvapenchefen närmare utformat förslag i fråga om reserv för signalistunderbefäl har däremot flera remissinstanser ställt sig avvisande till tanken att nu inrätta en sådan reserv. Statskontoret anser sålunda att det i första hand bör undersökas om icke värnpliktiga kan tagas i anspråk för ifrågavarande signalistbefattningar. I varje fall kan enligt statskontorets mening införandet av en ny reservpersonalkategori vara motiverat endast om synnerligen starka militära skäl kan åberopas härför. — Som departementschefen nyss uttalade är det uppenbart att krigsorganisationen för att kunna fungera tillfredsställande måste beredas ersättning för bortfallet av aktivt och f. d. aktivt underbefäl. De befattningar i flottans krigsorganisation som tidigare avsetts för underbefäl på aktiv stat utgöres av viktiga förhands- och självständiga ansvarsbefattningar, vilka anses kräva såväl grundlig utbildning och praktisk sjötjänst som möjlighet att vidmakthålla och komplettera denna utbildning. Enligt marinchefens förslag skall reservanställd högbåtsman ha genomgått fullständig stamfurirsutbildning samt ha praktisk tjänstgöring som furir i minst tre år, vartill kommer repetitionsövningar om 60 dagar för varje femårsperiod. Underbefälsuttagna värnpliktiga, som utgör huvuddelen av flottans värnpliktiga underbefäl, fullgör enligt 27 § 1. värnpliktslagen tjänstgöring i en följd om 444 dagar. Under denna tid — den enda tjänstgöringen i fredstid — genomgår de en underbefäls- och yrkesutbildning av omkring fyra månader. Det säger sig självt att den korta utbildningstiden liksom det förhållandet att utbildningen icke vidmakthålles och kompletteras gör denna kategori begränsat användbar för ansvarsfulla, självständiga befäls- eller yrkesuppgifter. Liknande synpunkter kan anföras beträffande signalistbefattningarna i flygvapnets krigsorganisation. Av de skäl departementschefen sålunda anført framgår att här ifrågavarande personalbehov i flottans och flygvapnets krigsorganisationer icke kan täckas med värnpliktiga utan att dessa behov måste tillgodoses med personal, som erhåller en grundligare utbildning

och som fortlöpande kan vidmakthålla och komplettera denna utbildning. Departementschefen tillstyrker därför att nya reservunderbefälskategorier införes vid flottan och inom yrkesgrenen signalister vid flygvapnet.

Fullt utbyggda avses de föreslagna reservunderbefälskadrarna skola omfatta 700 högbåtsmän och 116 signalistunderbefäl. Departementschefen har icke funnit anledning till erinran mot storleken av den föreslagna kadern av signalistunderbefäl. Reservhögbåtsmannakadern bör enligt departementschefens mening bestämmas till 600. Därvid har departementschefen räknat med att vissa befattningar i marinens landorganisation bör kunna bestridas jämväl av personal över 38 års ålder som icke torde behöva vidmakthålla sin yrkesskicklighet på samma sätt som personal ombord. Departementschefen erinrar om att enligt bestämmelser i reservbefälsförfattningarna avgången reservbefäl kan krigsplaceras såsom värnpliktiga intill 56 års ålder. Musikmän bör icke få inträda såsom högbåtsmän i reserven.

Enligt marinchefens förslag skall såsom reservanställd högbåtsman kunna antagas furir på aktiv stat, som avgår ur tjänst efter minst tre års väl vitsordad tjänstetid som furir. Högbåtsman som avgår ur tjänst före uppnådd pensionsålder skall enligt marinchefen tillföras reservorganisationen. Marinchefen föreslår vidare att reservanställd och förtidsavgången högbåtsman skall kvarstå i reserven till och med det kalenderår varunder han fyller 38 år samt därvid fullgöra en repetitionsövning om 60 dagar för varje hel femårsperiod. Departementschefen tillstyrker marinchefens förslag. Beträffande signalistunderbefälet vid flygvapnet förordar departementschefen, i anslutning till vad försvarsväsendets underbefälsförbund föreslagit, att inträde i reserven i förening med befordran till överfurir skall kunna vinnas av furir på aktiv stat, som är kompetent för befordran till överfurir. I den mån furir avgår från aktiv stat, innan han nått sådan kompetens eller innan på aktiv stat kvarstående beställningshavare befordrats till överfurir, bör han anställas som övergångsanställd furir i reserven. Departementschefen räknar tills vidare icke med någon direktrekrytering av signalistunderbefäl. Reservanställd eller förtidsavgången överfurir bör kvarstå i reserven intill utgången av det kalenderår, varunder vederbörande uppnår 47 års ålder, med möjlighet dock att avgå ur reserven vid utgången av det kalenderår varunder 38 års ålder uppnås. Däremot anser departementschefen att överfurir i reserven icke bör medgivas tillstånd att kvarstå efter 47 års ålder. Under anställningstiden i reserv bör överfurir (och övergångsanställd furir) fullgöra tjänstgöring i enahanda omfattning som annan flygvapnets personal i marktjänst.

Till personal i försvarsväsendets reserver utgår enligt för närvarande tillämpade grunder reservpension från och med det år vederbörande fyller 56 år. Å reservpension utgår rörligt tillägg på samma sätt som i fråga om andra statliga pensioner. Den som avgått ur reserven har emellertid möj-

lighet att i stället för reservpension uppbära engångsbelopp, svarande mot det kapitaliserade värdet av reservpensionens grundbelopp. Enligt marinchefens och flygvapenchefens förslag skall reservpension eller däremot svarande engångsbelopp utgå till nu ifrågavarande reservunderbefäl enligt hittills gällande grunder. Från vissa remissmyndigheter har emellertid föreslagits att reservpensionen skall ersättas med engångspremie. I anslutning till remissmyndigheternas förslag och med hänsyn till de särskilda förhållanden, som kan åberopas beträffande nu ifrågavarande reservpersonal, anser departementschefen sig böra föreslå att denna personal i stället för reservpension skall erhålla premie att uppbäras vid avgång ur reserven. Avsevärda besparingar kan uppnås härigenom. Premiens storlek bör bestämmas till 3 000 kronor om avgång ur reserven sker vid 38 års ålder och till 5 000 kronor vid avgång efter fyllda 47 år. Vid avvägningen av premiebeloppen har departementschefen beaktat dels storleken av de engångsbelopp som bort utgå, därest pensionsförmåner skolat tillkomma här ifrågavarande reservbefälskategorier enligt hittills gällande grunder, dels ock den sannolika fördelningen av tjänstgöringstiden i reserven före och efter 38 års ålder. För att fulla premiebeloppet skall utgå vid avgång ur reserven vid 38 respektive 47 års ålder bör fordras att vederbörande fullgjort tjänstgöring i reserven i den omfattning som normalt kan fullgöras efter inträde i reserven före 29 års ålder. Om reservunderbefäl, på grund av inträde i reserven vid högre ålder, icke vid avgång ur reserven vid 38 eller 47 års ålder hunnit fullgöra tjänstgöring i den omfattning sålunda angivits, bör premien nedsättas med beaktande av den fullgjorda reservtjänstgöringens omfattning. Närmare bestämmelser i ämnet förutsättes få meddelas av Kungl. Maj:t.

I enlighet med vad försvarets civilförvaltning och statskontoret föreslagit tillstyrker departementschefen att högbåtsman och signalistunderbefäl i reserven tills vidare erhåller fullständig utrustning genom kronans försorg. Ekiperingshjälp bör alltså enligt departementschefens mening icke utgå.

Flygvapenchefen har föreslagit att, som en övergångsanordning, avgånget underbefäl inom yrkesgrenen signalister vid flygvapnet i den mån de befinnes därför lämpade skall medgivas inträde i reserven även om längre tid än två år förflutit efter avgången från aktiv stat. Departementschefen har intet att erinra häremot. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av chefen för flygvapnet, närmare pröva vilka villkor i fråga om tidigare tjänstgöring och eventuellt kompletterande utbildning som bör uppställas för inträde i reserven såsom överfurir eller övergångsanställd furir.

Det förutsättes slutligen få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i reservbefälskungörelserna för marinen och flygvapnet, som för- anledes av vad departementschefen föreslagit i det föregående, ävensom

att meddela de bestämmelser i övrigt, som kan erfordras för genomförande av förslagen.

Utskottet. Av riksdagen tidigare beslutade ändringar i flottans och flygvapnets underbefälsorganisationer ha inneburit en högst avsevärd beskärning av antalet underbefälsbeställningar på aktiv stat. För att täcka härav uppkommande brist på underbefäl i krigsorganisationen förutsattes, att underbefälsreserver skulle inrättas. Under nu förevarande punkt framlägges förslag om utbyggnad av flottans och flygvapnets reserver genom inrättande av reserver för högbåtsmän och flygsignalister.

Departementschefen har härvid undersökt möjligheten av huruvida icke den genom riksdagsbesluten föranledda minskningen av aktivt och f. d. aktivt underbefäl skulle kunna kompenseras genom att i stället för inrättande av en reservbefälsinstitution taga värnpliktiga i anspråk för avsedda uppgifter. Det har emellertid visat sig, att synnerligen starka militära skäl tala mot en sådan anordning. Det gäller nämligen här viktiga och självständiga ansvarsbefattningar, av vilkas innehavare kräves en grundligare utbildning än som vederbörande som värnpliktig kan erhålla. Härtill kommer, att denna utbildning måste fortlöpande kunna kompletteras. Vid angivna förhållanden vill utskottet biträda departementschefens förslag, att nya reservbefälskategorier införas vid flottan, i vad avser högbåtsmän, samt inom yrkesgrenen signalister vid flygvapnet.

Mot storleken av de föreslagna kadrarna har utskottet icke funnit något vara att erinra. Detsamma gäller villkoren för inträde i reserven, tjänstgöringstiden i reserven samt tidpunkten för avgång ur denna.

Enligt för närvarande tillämpade principer utgår till personal i försvarsväsendets reserver reservpension från och med det år, vederbörande fyller 56 år. Beträffande nu ifrågakvarande reservbefäl föreslår departementschefen den avvikelser, att reservpension skall ersättas med engångspremie. I den föreliggande motionen hemställes, att vederbörande vid avgången ur reserven skall erhålla reservpension. I anledning av detta yrkande har utskottet verkställt en undersökning rörande skillnaden i kostnader mellan reservpension respektive premie åt högbåtsmän och flygsignalister.

Vad först högbåtsmännen beträffar har motionären angivit reservpensionsbeloppet inklusive tillägg till 923 kronor för år. När grundbeloppet 540 kronor skall undergå teknisk omreglering, blir summan i stället 1 128 kronor för år. När en f. d. reservhögbåtsman enligt tillgänglig statistik kan komma att uppbära pension under i medeltal 21 år, kommer han alltså att få uppbära ($21 \times 1\,128 =$) 23 668 kronor. Hans ersättning — utöver lön m. fl. förmåner under tjänstgöring — blir i sådant fall i runt tal 200 kronor för varje i reserven fullgjord tjänstgöringsdag. Härvid har förutsatts, att högbåtsman skall ha fullgjort tjänstgöring i reserven under minst 120 dagar (2 perioder om 60 dagar vardera). Därest i stället för

reservpension premie utgår i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, blir motsvarande ersättning 25 kronor för tjänstgöringsdag. Kostnaderna för den av Kungl. Maj:t föreslagna reservhögbåtsmannaorganisationen, fullt utbyggd, torde under förutsättning av jämn åldersfördelning komma att uppgå till ca 800 000 kronor för år, om reservpension utgår enligt motionärens förslag, och till ca 100 000 kronor för år med premier i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Härvid förutsättes, att ca 20 % av högbåtsmännen avgå ur reserven utan att bli berättigade till pension respektive premie.

Vad härefter beträffar flygsignalisterna har motionären angivit reservpensionsbeloppet inklusive tillägg till 1 252 kronor för år, varvid förutsatts att avgång ur reserven sker vid 47 års ålder. Av samma skäl, som åberopats beträffande högbåtsmännen, skall beloppet rätteligen utgöra 1 518 kronor. En signalist i reserven skulle alltså, om han kvarstår till 47 års ålder och tillerkännes pension, få uppbära 32 319 kronor. Då hans tjänstgöringstid i reserven i allmänhet kan beräknas omfatta minst 270 dagar (6 tjänstgöringsomgångar, var och en om 45 dagar), skulle hans ersättning för dag — utöver lön m. fl. förmåner — bli ca 120 kronor. Om premie utgår enligt Kungl. Maj:ts förslag, blir motsvarande belopp ca 19 kronor. Kostnaderna för reservorganisationen av signalistunderbefäl fullt utbyggd torde vid bifall till motionen komma att uppgå till ca 160 000 kronor för år och enligt Kungl. Maj:ts förslag till 25 000 kronor för år. Härvid förutsättes i båda fallen, att samtliga signalistunderbefäl i reserven kvarstå till 47 års ålder. I övrigt göras motsvarande antaganden som i fråga om högbåtsmannareserven.

I detta sammanhang vill utskottet även något beröra frågan om rekryteringsunderlaget för olika reserver.

I motionen framhålles, att reservpensionen torde vara den förmån, som betydligt mest, när det gäller att animera från aktiv stat avgående beställningshavare till anställning i reserven. Utskottet vill icke bestrida riktigheten av detta påstående. Att märka är emellertid, att reservpensionsförmånerna icke torde ha tillkommit för att animera beställningshavare, som avgå från aktiv stat (förtidsavgångna), att söka inträde i reserven. Syftet med dessa förmåner har i stället varit att förmå personer, som icke ha för avsikt att helt ägna sig åt militäryrket, att utbilda sig för tjänst i reserven (reservanställda). Även beträffande reservanställda underofficerare gäller i viss mån detsamma. Dessa rekryteras visserligen från underbefäl, som avgå från aktiv stat, men som villkor för inträde i reserven fordras, att vederbörande erhållit kompetens som underofficer på stat eller genomgått särskild reservunderofficerskurs. Rekryteringen till de nu existerande reservorganisationerna har också i huvudsak skett med reservanställd personal. Rekryteringen till de nu föreslagna reserverna avses däremot helt bygga på personal, som avgår från aktiv tjänst och som ej måste undergå särskild utbildning för inträde i reserven. Det

är alltså här fråga om personal, som i nu förevarande avseende motsvarar den nuvarande kategorien förtidsavgångna. Med den skillnad i fråga om rekryteringen till befintliga och nu föreslagna reservbefälskategorier, som sålunda föreligger, följer, att bestämmelserna om ersättning för anställning i reserven kunna utformas olika. I detta sammanhang bör även anmärkas, att i fråga om förtidsavgången personal, som jämte reservpension uppbär tjänstepension eller tjänstelivränta från militär eller civilmilitär beställning, gäller, att tjänstepensionen eller tjänstelivräntan minskas i anledning av reservpensionen (1947 års tjänstepensionsreglemente 30 § 5. och i anslutning därtill meddelade bestämmelser). Någon motsvarande minskning i anledning av de nu föreslagna premierna, förutsätter utskottet icke vara aktuell.

Såsom förut anförts förekommer — fränsett pensionsavgångna samt de i detta sammanhang icke aktuella kategorierna aspirantanställda och övergångsanställda — underbefäl i reserven icke i de nuvarande reservorganisationerna. Utskottet vill emellertid erinra om att förutvarande fältflygare och flygnavigatörer äro skyldiga att fullgöra två repetitionsövningar om 45 dagar samt må därjämte fullgöra ytterligare två sådana övningar. Denna anordning fyller samma funktion som en reservorganisation. Såsom ersättning äga f. d. fältflygare och flygnavigatörer uppbära premie med 500 kronor efter fullgjorda obligatoriska repetitionsövningar och med 500 kronor för statligt avlönade och 1 000 kronor för övriga för varje frivillig repetitionsövning.

Vid bedömande av frågan om reservpension eller premie vill utskottet erinra om att riksdagens revisorer i sin berättelse för år 1955 påtalat de merkostnader för statsverket, som framför allt sammanhänga med de reservbefälet tillförsäkrade pensionsförmånerna, och framhållit de besparingar, som skulle uppstå genom bortfallet av reservpensionerna.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har utskottet funnit sig sakna tillräcklig anledning att frångå Kungl. Maj:ts förslag i fråga om engångspremie. Utskottet, som alltså biträder förslaget, anser dock, att Kungl. Maj:t bör medgiva vederbörande att uttaga premien antingen som engångsbelopp eller i rater under förslagsvis fem år.

Enligt det nu föreliggande förslaget skola högbåtsman och signalistunderbefäl i reserven i stället för ekiperingshjälp erhålla fullständig utrustning genom kronans försorg. I förenämnda motion hemställes, att vederbörande må komma i åtnjutande av ekiperingshjälp efter samma regler, som gälla för annan reservpersonal. Då Kungl. Maj:ts förslag i denna del står i överensstämmelse med den principiella uppfattning i ärendet, varåt riksdagens revisorer i sin berättelse för år 1955 givit uttryck, vill utskottet även i nu berörda del biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit rörande utbyggnaden av flotans och flygvapnets reserver har icke givit utskottet anledning till erinran.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 514, godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit beträffande utbyggnad av flottans och flygvapnets reserver.

5:o) **Rationaliseringsverksamhet inom försvaret.** Departementschefen har (punkt 5, s. 74—76) lämnat en översikt av det aktuella läget beträffande den rationaliseringsverksamhet inom försvaret, som bedrivs genom statens organisationsnämnds försorg. Härutinnan torde få hänvisas till propositionen.

Departementschefen framhåller, att möjligheterna att besluta om organisationsändringar med tillämpning under budgetåret 1956/57 beträffande Blekinge kustartilleriförsvaret liksom beträffande de övriga förband m. m., i fråga om vilka förslag framdeles inkommer till Kungl. Maj:t, bör tillvaratagas. Departementschefen förutsätter därför att — liksom varit fallet för innevarande och tidigare budgetår — Kungl. Maj:t skall äga att jämväl för budgetåret 1956/57 vidtaga de jämkningar i vederbörliga personalorganisationer, som blir erforderliga med anledning av beslut om organisationsändring, givetvis dock alltjämt icke såvitt avser personalstaterna för ordinarie personal, samt att bereda särskild ersättning åt personal som med bibehållen löneställning bestrider göromål, vilka vid ny organisation ankommer på innehavare av högre tjänst.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att, liksom fallet varit för innevarande och tidigare budgetår, Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att jämväl under budgetåret 1956/57 vidtaga av departementschefen avsedda jämkningar i vederbörliga personalorganisationer samt att bereda särskild ersättning åt personal i de fall, som departementschefen har angivit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

6:o) **Särskilda ekonomiska förmåner för övertalig personal inom försvaret m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 76—80) att bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om särskild ersättning till övertalig personal inom försvaret i enlighet med vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956.

Departementschefen framhåller, att organisationsförändringar beträffande dels kavalleriet m. m., dels Upplands regemente m. fl. förband, som i

princip beslutats av 1955 års riksdag, ävensom översyn av organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid arméns förband måste medföra att civil personal blir övertalig. Även andra förändringar kan förutses få dylika verkningar. Kommande omorganisation av Blekinge kustartilleriförsvar blir sålunda av förhållandevis genomgripande natur. Den centralisering till försvarets civilförvaltning av avlöningsutbetalningen för försvarets tjänstemän enligt hålkortsmetod, vilken pågår sedan något år, kan beräknas komma att återverka på den lokala kassapersonalens antal. Även i övrigt pekar utvecklingen mot ett ökat utnyttjande av hålkortsmaskiner inom försvaret. Denna fråga är föremål för särskild utredning. En dylik utveckling är givetvis ägnad att medföra personalindragningar. En omorganisation av fastighetsförvaltningen inom försvaret enligt de principer, som föreslås i annat sammanhang, torde även ge upphov till övertalighetsproblem.

Såsom Försvarsverkens civila personals förbund framhållit, kan icke obetydliga personalinskränkningar förutses komma att vidtagas i fråga om arméns tygverkstäder. Dessa inskränkningar betingas av såväl kravet på rationalisering av driften som det minskade reparationsbehov, vilket blir en följd av den pågående förnyelsen av materielen.

Tidigare har berörts det successivt pågående genomförandet av ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid arméns förband. Kavalleriets omorganisation inledes med att Livregementets husarer från och med nästa budgetår ombildas till en bataljon som skall ha gemensam administration med Skaraborgs pansarregemente. Även om tidpunkter inte är fastställda för flera av de organisationsförändringar, om vilka det här är fråga, torde man enligt departementschefen böra räkna med att de — om man bortser från rationaliseringsarbete av natur att böra fortgå kontinuerligt — skall vara genomförda inom en treårsperiod.

I fråga om exempelvis det successiva genomförandet av ändrad stabs- och förvaltningsorganisation vid arméns förband har man att räkna med så relativt få övertaliga anställningshavare vid varje förband, att några större olägenheter knappast torde behöva uppstå. I andra sammanhang torde däremot betydande svårigheter vara att emotse. Dessa kan mildras genom lämpligt avpassade övergångstider och ändamålsenliga övergångsbestämmelser i samband med organisationsförändringar samt genom aktiva insatser från de berörda anställningshavarnas sida då det gäller att tillvarata möjligheterna att erhålla annan anställning. Departementschefen förutsätter vidare att även framdeles kommer att gälla sådana allmänna bestämmelser angående övertalig personal, som plägat intagas i de årliga regleringsbrev för fjärde huvudtiteln. Dessa bestämmelser innebär att nytillkomna och ledigblivna tjänster bör erbjudas övertalig personal samt att dylik personal vid lika lämplighet i övrigt skall äga företräde till tjänst framför

andra sökande. Dessutom föreskrives vidgad rätt till ersättning för flyttningskostnader för övertalig personal.

Med hänsyn till storleksordningen av de övertalighetsproblem som kan väntas uppkomma under de närmaste åren har departementschefen ansett vissa särskilda åtgärder påkallade utöver dem som nyss berörts. Departementschefen erinrar om att i anslutning till genomförandet av den omorganisation av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning, som beslutades av 1954 års riksdag, en organisationsnämnd inrättades för den centrala försvarsförvaltningen med tanke på, bland annat, den övertaliga personalens placering. Sommaren 1955 tillsattes vidare en nämnd för vissa frågor rörande övertalig personal vid Stockholms tygstation. Båda dessa nämnder har avslutat sin verksamhet.

Även i förevarande sammanhang bör ett organ av motsvarande slag kunna göra värdefulla insatser. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 februari 1956 har departementschefen därför tillsatt en personalnämnd för försvaret i dess helhet. Denna nämnd har erhållit direktiv vilka i väsentliga delar ansluter sig till direktiven för de nyss berörda två nämnderna. Den har till uppgift att i samråd med myndigheter, arbetsmarknadsorgan och personalorganisationer verka för att annan sysselsättning beredes övertalig personal. En företrädare för arbetsmarknadsstyrelsen ingår i nämnden. Då dess verksamhet blir av riksomfattande natur, får den att bemästra arbetsuppgifter av annan storleksordning än de tidigare nämnderna.

Den övertaliga personalen bör, eventuellt efter omskolning, i viss utsträckning kunna erhålla annan anställning inom försvaret eller ock placeras i annan statstjänst eller på den privata arbetsmarknaden. Emellertid får man räkna med att anställningshavare kan komma att entledigas under sådana omständigheter att viss ekonomisk gottgörelse skäligen bör tillerkännas vederbörande. Reglerna härom synes lämpligen kunna — med beaktande av föreliggande speciella förhållanden — utformas i huvudsaklig överensstämmelse med de principer, som varit vägledande vid utarbetande av motsvarande bestämmelser under senare år. Departementschefen syftar här närmast på de bestämmelser om särskilda förmåner för viss övertalig personal vid den centrala försvarsförvaltningen m. m., vilka Kungl. Maj:t utfärdat med stöd av riksdagens bemyndigande och enligt principer, vilka riksdagen godkänt efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1954: 109. Bestämmelser av likartat innehåll har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1955: 186, rd. skr. 316) även meddelats i fråga om övertalig personal vid Stockholms tygstation m. m. Även i förevarande sammanhang torde Kungl. Maj:t böra erhålla bemyndigande att utfärda mera generella föreskrifter om särskilda förmåner för övertalig personal. Dessa bestämmelser, som får ett väsentligt mera vidsträckt tillämpningsområde

än de tidigare nämnda, torde tills vidare böra — i den utsträckning Kungl. Maj:t prövar skäligt — avse civila anställningshavare inom försvaret, vilka under tiden fram till den 1 juli 1959 blir övertaliga på grund av organisationsförändringar. I analogi med vad som tidigare skett synes departementschefen beslutanderätten i ärenden angående ekonomisk gottgörelse av här ifrågavarande slag böra utövas av nämnden, vars uppgift det bland annat är att förskaffa sig en samlad överblick av personalläget.

Utskottet. Med hänsyn till förestående organisationsförändringar inom flera områden av försvaret, varigenom civil personal till stort antal torde komma att bli övertalig, har departementschefen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 februari 1956 tillsatt en personalnämnd för försvaret i dess helhet med uppgift, bland annat, att ordna den övertaliga personalens placering. Då, såsom departementschefen framhållit, nämndens verksamhet blir av riksomfattande natur, får den att bemästra arbetsuppgifter av annan storlek än tidigare i samband med större organisationsförändringar inom försvaret inrättade nämnder i enahanda syfte.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att den övertaliga personalen bör, eventuellt efter omskolning, kunna erhålla annan anställning inom försvaret eller placeras i annan statstjänst eller på den privata arbetsmarknaden. Det synes utskottet rimligt, att möjligheter också föreligga att under vissa omständigheter tillerkänna sådan personal särskilda ekonomiska förmåner. Utskottet vill därför tillstyrka, att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att utfärda generella föreskrifter om särskilda förmåner åt övertalig personal. Härvid bör, såsom förutsatts, tills vidare avses civila anställningshavare inom försvaret, vilka under tiden fram till den 1 juli 1959 bli övertaliga på grund av organisationsförändringar.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om särskild ersättning till övertalig personal inom försvaret i enlighet med vad departementschefen anför i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956.

7:o) Viss disposition av armétygförvaltningens rörelsekapital. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 80—84) att medgiva att det till armétygförvaltningens förfogande stående rörelsekapitalet övergångsvis må utnyttjas i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit.

Kostnaderna för den av 1953 års riksdag godkända tioårsplanen för anskaffning av tygmateriel m. m. för armén skall bestridas från anslaget Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. För nästa budgetår har Kungl. Maj:t föreslagit (prop. 1956:1, bil. 6, s. 120) att beställningar inom tio-

årsplanens ram skall få utläggas till ett belopp av 215 miljoner kronor samt att till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. skall anvisas ett anslag av 280 miljoner kronor. De två närmast föregående budgetåren har anslaget varit uppfört med 272,5 miljoner kronor respektive 280 miljoner kronor.

Det belopp om 50 miljoner kronor av det ursprungligen för krigsmaterielverket anvisade rörelsekapitalet som står till armétygförvaltningens förfogande kan i enlighet med av riksdagen i samband med anslagsanvisningen godkända villkor utnyttjas endast för de anskaffningar som armétygförvaltningen i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet utför för andra myndigheters räkning. Då departementschefen år 1953 (statsverkspropositionen, bil. 6, s. 85—88) tillstyrkte godkännande av arméns nu löpande tioårsplan för anskaffning av tygmateriel m. m. betonades särskilt nödvändigheten av att anskaffningsverksamheten planerades så att behovet av betalningsmedel bleve jämnt fördelat. I sin planläggning har dåvarande arméförvaltningen räknat med att det till krigsmaterielverkets förfogande stående rörelsekapitalet skulle kunna utnyttjas för att bestrida förskott på sådana anskaffningar inom tioårsplanens ram, som före 1954 års omorganisation av försvarets centrala förvaltning skolat ske genom krigsmaterielverket. Det är uppenbart att anskaffningsverksamheten enligt den av riksdagen godkända tioårsplanen vid en i huvudsak jämn anslagstilldelning kommer att förryckas, därest det icke blir möjligt att, i vart fall övergångsvis, utnyttja rörelsekapitalet i enlighet med vad som gällt före omorganisationen. Med hänsyn till det anförda och till angelägenheten av att hålla betalningsanslagen vid en jämn nivå föreslår departementschefen att armétygförvaltningen tillåtes att övergångsvis utnyttja det till verkets förfogande stående rörelsekapitalet jämväl för andra anskaffningar än dem verket har att ombesörja i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet. Ett dylikt medgivande torde lämpligen böra begränsas att avse endast sådana anskaffningar inom tioårsplanens ram, som enligt den närmast före år 1954 gällande organisationen av försvarets centrala förvaltning skolat ske genom krigsmaterielverket. Departementschefen förutsätter vidare att medgivandet begränsas till att avse tiden intill den 1 juli 1957. Frågan om åtgärder för tiden därefter torde få prövas i samband med anslagsäskandena för nästa budgetår. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de ytterligare föreskrifter som kan visa sig erforderliga vid bifall till förslaget.

Utskottet. Det belopp av 50 miljoner kronor av det ursprungligen för krigsmaterielverket anvisade rörelsekapital, som står till armétygförvaltningens förfogande, kan i enlighet med av riksdagen i samband med anslagsanvisningen godkända villkor utnyttjas endast för de anskaffningar, som armétygförvaltningen i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet utför

för andra myndigheters räkning. Utskottet anser lämplighetsskäl tala för att armétygförvaltningen medgives att övergångsvis utnyttja ifrågavarande rörelsekapital jämväl för andra anskaffningar än dem, verket har att ombesörja i sin förenämnda egenskap av huvudförvaltningsmyndighet. Utskottet vill alltså tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under nu ifrågavarande punkt. På sätt förutsatts bör medgivandet begränsas till att avse dels tiden intill den 1 juli 1957, dels sådana anskaffningar inom ramen för arméns tioårsplan för tygmaterielbeställningar, som enligt den närmast före år 1954 gällande organisationen av försvarets centrala förvaltning skolat ske genom krigsmaterielverket.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att det till armétygförvaltningens förfogande stående rörelsekapitalet övergångsvis må utnyttjas i enlighet med vad departementschefen i statsrådprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit.

8:o) **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 8) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 8, s. 84—87) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i fortifikationsförvaltningens personalförteckningar, såvitt angår tjänstemän på ordinarie stat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 100 000 kronor.

Under särskild punkt i det föregående har behandlats fortifikationsförvaltningens förslag rörande organisationen av fastighetsförvaltningen inom försvaret. Ett bifall till vad departementschefen där föreslagit rörande personaluppsättningen inom de fastighetsförvaltande organen i olika instanser kommer att, såvitt rör personal med avlöning från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag, medföra följande förändringar:

ordinarie tjänster tillkommer för 1 maskinmästare i Ca 20 och 1 reparatör i Ca 13;

21 arvodesbefattningar för pensionerade underofficerare i 1: 22 inrättas; vad angår den icke-ordinarie personalen tillkommer tjänster för 6 byggnadsdirektörer i Cs 10, 1 byggnadsinspektör i Ce 33, 4 förste driftingenjörer i Ce 29, 11 driftingenjörer i Ce 27, 1 maskinist i Ce 15 och 1 repara-

tör i Ce 12 samt 1 byrådirektör i Cg 31, 1 reparatör i Cg 12 och 3 eldare i Cg 11, medan tjänster utgår för 1 byrådirektör i Ce 31, 1 förste byråingenjör i Ce 29, 4 ingenjörer i Ce 23, 1 ingenjör i Ce 21, 1 maskinmästare i Ce 20, 2 biträdande ingenjörer i Ce 19, 1 kontorist i Ce 13 och 1 kanslibitråde i Ce 11.

I fråga om den personal med avlöning från byggnadsanslag, som redovisas på fortifikationsförvaltningens personalförteckning, beräknas ett bifall till vad som föreslagits i fråga om organisationen av försvarets fastighetsförvaltning medföra att följande tjänster kan utgå, nämligen tjänster för 3 byrådirektörer i Ce 31, 5 byråingenjörer i Ce 27, 11 byråingenjörer i Ce 25, 11 ingenjörer i Ce 23, 1 verkmästare i Ce 23, 14 ingenjörer i Ce 21, 1 verkmästare i Ce 21, 10 biträdande ingenjörer i Ce 19, 1 kontorsskrivare i Ce 19, 2 verkmästare i Ce 19, 4 ingenjörbiträden i Ce 17, 1 kansliskrivare i Ce 15, 1 tekniker i Ce 15, 6 kontorister i Ce 13, 1 tekniker i Ce 13, 3 kanslibiträden i Ce 11 och 3 expeditionsvakter i Ce 10.

Av fortifikationsförvaltningen framförda förslag till inrättande av nya tjänster eller ändring av löneställningen för redan befintliga tjänster utan samband med omorganisationen av fastighetsförvaltningen är departementschefen icke beredd tillstyrka. Ej heller kan departementschefen biträda ämbetsverkets förslag om höjt arvode till en pensionerad officer, chef för förrådskontrollkontoret.

Med beaktande av vad sålunda föreslagits och under hänsynstagande till skedd höjning av de rörliga tilläggsförmånerna och ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster (prop. 1955: 209) beräknar departementschefen anslaget för budgetåret 1956/57 till 2 800 000 kronor.

Med hänsyn till att även den lägre extra ordinarie personalen vid fortifikationsförvaltningen upptages i personalförteckning, som fastställs av Kungl. Maj:t, samt med hänsyn till förhållandena i samband med omorganisationen anses anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår böra betecknas förslagsvis. Posten bör emellertid liksom hittills maximeras av Kungl. Maj:t.

Utskottet, som i det föregående under punkt 2 tillstyrkt av departementschefen framlagt förslag rörande omorganisation av försvarets fastighetsförvaltning, har icke något att invända mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag. Mot vad departementschefen i övrigt föreslagit har utskottet icke annan erinran än att, i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag, en extra tjänst för förste forskningsingenjör i Cg 29 med hänsyn till tjänsteinnehavarens långa anställning inom ämbetsverket och den speciella arten av de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna uppföres såsom extra ordinarie.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i fortifikationsförvaltningens personalförteckningar, såvitt angår tjänstemän på ordinarie stat samt extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 och av utskottet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	510 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbestämmelser, <i>förslagsvis</i>	420 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 840
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 570 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	610 160
	<hr/>
Summa kronor	3 120 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	320 000
	<hr/>
Nettoutgift kronor	2 800 000

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

9:o) **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 8) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 300 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 9, s. 88) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 295 000 kronor.

Anslaget föreslås höjt med 5 000 kronor på grund av höjda löner för städningpersonal. Därvid har icke räknats med några utgifter under förevarande anslag för sådan personal, som enligt förslag angående organisationen av fastighetsförvaltningen inom försvaret bör inrättas vid regionala och lokala fastighetsförvaltande organ och avlönas från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

10:o) **Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 29) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 198 000 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 10, s. 88—132) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1955 fastställts att lända till efter rättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1955/56, dels besluta att en pansarbataljon skall organiseras i Boden med gemensam administration med I 19, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å staterna för militära och civilmilitära kårer vid armén vidtaga av departementschefen förordade provisoriska åtgärder, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1956/57, dels ock till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 198 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 181 700 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Departementschefen tillstyrker uppflyttning av en tjänst för expeditionsvakt i Ca 10 vid arméstaben till tjänst för förste expeditionsvakt i Ca 12.

2. Förslag om att inrätta en beställning för överfurir i Ma 14 vid arméns signalskola i utbyte mot en furirsbeställning i Me 11 eller Me 10 vid signaltrupperna biträdes av departementschefen. Departementschefen tillstyrker vidare, att vid arméns fallskärmsjägarskola inrättas en överfurirsbeställning i Ma 14.

Departementschefen föreslår, att en i gällande personalförteckning för kavalleriet upptagen beställning för sekundchef i Mo 13, avsedd för K 3, indrages från och med nästa budgetår.

4. Av arméchefen framlagt förslag rörande omorganisation av ammunitionsförrådshållningen synes departementschefen i huvudsakliga delar innebära en lämplig lösning av föreliggande problem på detta område. Departementschefen anser sig därför böra tillstyrka att för igångsättande av den nya organisationen en majorsbeställning och två kaptensbeställningar tillkommer i utbyte mot fyra arvodesbefattningar för pensionerade officerare i 1:30. De nya beställningarna anses böra uppföras på fälttygkårens stat. Vidare förordas, att två arvodesbefattningar för förrådsunderofficer i 1:22 vid Kalmar—Växjö försvarsområde och I 15 uppföras på arméns personalförteckning under armétygförvaltningens anstalter.

5. Utbyggnaden av tygstaten bör enligt departementschefen fortsätta. Departementschefen föreslår att tygstaten för nästa budgetår tillföres ytterligare beställningar för en förste tygverkmästare i Ca 22, två tygverkmästare i Ca 21, tre förste tyghantverkare i Ca 19 och 18 armétekniker i Ca 14, de sistnämnda i utbyte mot samma antal beställningar för extra ordinarie furirer på tygstaten.

6. Departementschefen tillstyrker, att en majorsbeställning vid trängtrupperna uppflyttas till överstelöjtnantsbeställning.

7. En befattning för förrådsunderofficer i 1:22 föreslås skola överföras från T 1 mobiliseringscentral till Stockholms försvarsområde.

Departementschefen tillstyrker, att vid Örebro försvarsområde inrättas en kaptensbeställning i Md 27.

9. Arméchefen har föreslagit inrättande av sammanlagt 170 överfurirsbeställningar i Ma 14, varav fem i utbyte mot överfurirsbeställningar i hovslagartjänst, 109 i utbyte mot furirsbeställningar i Ma (Me) 11 eller Ma (Me) 10 samt en i utbyte mot en bilförartjänst i Ce 10 vid V. militärbefälsstaben. Med hänsyn till rådande vakansläge föreslår departementschefen, att antalet nya överfurirsbeställningar i Ma 14 för nästa budgetår begränsas till 105, varav 10 för vaktchef och 95 för instruktör. Departementschefen räknar därvid med att fem beställningar för överfurir i hovslagartjänst samt 100 furirsbeställningar, varav 30 ordinarie och 70 extra ordinarie, skall utgå. Antalet beställningar för instruktörsaspiranter (beställningsmannaspiranter) beräknar departementschefen i likhet med arméchefen till oförändrat 700.

Utgående från vad sålunda anförts — och med beaktande av att departementschefen i det föregående under punkt 2 tillstyrkt inrättande av två överfurirsbeställningar, varav den ena i utbyte mot en extra ordinarie furirsbeställning i Me 11 eller 10, samt i det följande under punkt 17 ämnar tillstyrka inrättande av två nya överfurirsbeställningar och indragning av tre extra ordinarie furirsbeställningar — föreslår departementschefen att kadern av underbefäl och instruktörsaspiranter (beställningsmannaspiranter), med undantag av musikpersonal och furirer i beställningsmannatjänst vid tygstaten, för nästa budgetår fastställas på sätt framgår av följande sammanställning.

	Budgetår	
	1955/56	1956/57
Överfurirer	1 866	1 970
Furirer	2 360	2 256
Instruktörsaspiranter (beställningsmannaspiranter)...	700	700
Summa	4 926	4 926

10. Departementschefen föreslår, att en vakant beställning för armédirektör i Ca 30 utgår.

11. Departementschefen tillstyrker, att beställningarna för regementsveterinär i Ca 29 vid arméintendenturförvaltningen, bataljonsveterinär i Ca 27 vid Ing 2 och T 1 samt bataljonsveterinär i Ca 25 vid A 2 indrages.

14. Departementschefen föreslår, att en kontoristtjänst i Ca 13 vid arméöverläkarens expedition uppflyttas till tjänst för kansliskrivare i Ca 15 och att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 vid IV. militärbefälsstaben uppföres som ordinarie.

17. Departementschefen tillstyrker, att vid Svea livgarde inrättas en beställning för major i Ma 30, avsedd för mobiliseringsofficer och chef för mobiliseringsavdelningen, samt en arvodesbefattning i 1:30, avsedd för biträdande personalofficer. Departementschefen räknar vidare med att arvodesbefattningar för en pensionerad officer i 1:32 och en pensionerad underofficer i 1:22 indrages.

Departementschefen tillstyrker, att en för pensionerad officer avsedd arvodesbefattning i 1:30 såsom redogörare och bibliotekarie vid krigshögskolan omvandlas till befattning för bibliotekarie i samma löneklass.

Vad angår Blekinge kustartilleriförsvar tillstyrker departementschefen inrättande av en kaptensbeställning i Md 27 för chef för armé- och motordetaljen samt två överfurirsbeställningar i Ma 14.

Pansartruppernas förband är för närvarande förlagda till Enköping (P 1; IV. militärområdet), Visby (P 1 G; VII. militärområdet), Hässleholm (P 2; I. militärområdet), Strängnäs (P 3; IV. militärområdet) och Skövde (P 4; III. militärområdet). Av förbanden skall enligt beslut av 1955 års riksdag P 3 omorganiseras till regemente för pansarinfanteriutbildning.

Överbefälhavaren och arméchefen har understrukit betydelsen av att pansarförband snabbt kan mobiliseras inom VI. militärområdet och har därför ansett att en pansarutbildningsenhet, organiserad som bataljon, bör förläggas till Boden. Bataljonen skulle i administrativt hänseende anslutas till I 19, vareft förläggningens utrymme finnes för bataljonen. Bataljonens behov av aktiv militär personal och arvodespersonal förutsättes skola tillgodoses genom omplaceringar inom pansartrupperna i samband med om-

organisationen av P 3. Det ytterligare personalbehovet skulle inskränka sig till viss förstärkning av stabs- och förvaltningspersonalen vid I 19. Avlöningskostnaderna härför har beräknats till cirka 80 000 kronor per år.

För egen del ansluter departementschefen sig till överbefälhavarens och arméchefens förslag om att organisera en pansarbataljon i Boden med gemensam administration med I 19. Departementschefen föreslår därför att principbeslut nu fattas härom. Pansarutbildningen vid bataljonen bör påbörjas i samband med omorganisationen av P 3 våren 1957. Medel för uppförande av erforderliga byggnader och anläggningar för bataljonen rymmes inom ramen för anvisade eller för nästa budgetår äskade anslag å försvarets kapitalbudget. Departementschefen avser att i proposition angående vissa markförvärv för försvaret framlägga förslag rörande övnings- och skjutfält för bataljonen.

Den av 1955 års riksdag beslutade omorganisationen av I 8 m. fl. förband ävensom organisationen av en pansarbataljon i Boden, varom förslag framlagts i det föregående, förutsattes skola ske successivt under tiden omkring den 1 april 1957—den 30 juni 1958. Ifrågavarande omorganisationer medför omfattande omplaceringar av personal. Arméchefen har nu med hänsyn härtill och i övrigt av praktiska skäl ansett att av riksdagen bör utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga de jämkningar i personalstaterna för ordinarie personal, som erfordras för genomförande av omorganisationerna. Ändringarna förutsattes skola ske inom fastställd personalram och sålunda icke medföra kostnadsökningar. För egen del ansluter departementschefen sig till arméchefens förslag, vilket ej heller föranlett någon erinran från civilförvaltningens sida. Departementschefen vill i detta sammanhang erinra om att statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1955:128 rörande omorganisationen av I 8 m. fl. förband uttalat att man, med hänsyn till att vissa svårigheter syntes uppkomma för den av omorganisationen berörda personalen, härvidlag borde visa största möjliga hänsyn och i fråga om nödvändiga förflyttningar i görligaste mån söka tillmötesgå den enskildes önskemål.

I anslutning till vad departementschefen anfört vid anmälan av försvarstabens avlöningsanslag till årets statsverksproposition (bil. 6, s. 80) föreslås en på kavalleriets stat uppförd överstebeställning i Ma 37 skola indragas.

Departementschefen har i det föregående under särskilda punkter behandlat organisationen av försvarets fastighetsförvaltning och försvarets musikorganisation samt därvid förordat vissa personalförändringar berörande arméns förevarande anslag.

I anslutning till vad departementschefen anfört i proposition angående ändring av huvudmannaskapet m. m. för garnisonssjukhuset i Boden

(s. 7 och 8) föreslås tjänster för två översköterskor i Ca 14 vid garnisons-sjukhuset skola uppföras på personalförteckning för armén och medel beräknas under förevarande anslag för arvoden till vissa läkare. Vid anslagsberäkningen torde vidare hänsyn böra tagas till förändringar i lönegradsplaceringen för vissa tjänster, som skett på grund av riksdagens beslut i anledning av propositionen 1955: 209.

För budgetåren 1954/55 och 1955/56 har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att i avseende å de under arméns och marinens allmänna avlöningsanslag redovisade militära och civilmilitära kårerna samt den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnanden, vakanssättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning (prop. 1955: 110, s. 104). Såsom närmare utvecklats i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 27) torde av riksdagen böra inhämtas bemyndigande att under budgetåret 1956/57 vidtaga motsvarande provisoriska åtgärder.

Det sammanlagda medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 198 200 000 kronor eller 16 500 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet har i det föregående vid behandlingen av organisationen av försvarets fastighetsförvaltning och försvarets musikorganisation förordat vissa personalförändringar berörande förevarande anslag. Utskottet vill vidare erinra om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 109 angående ändring av huvudmannaskapet m. m. för garnisonssjukhuset i Boden, i vilken proposition förutsatts vissa personalförändringar m. m., berörande förevarande anslag.

Departementschefen har biträtt ett av överbefälhavaren och chefen för armén framlagt, på utredningar inom arméstaben grundat förslag om att organisera en pansarbataljon i Boden med gemensam administration med I 19. Även utskottet finner starka skäl tala för att en dylik bataljon organiseras i Boden. Utskottet tillstyrker därför, att principbeslut nu fattas härom i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i särskilt utlåtande denna dag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 112 angående vissa markförvärv för försvaret tillstyrker framlagt förslag rörande övnings- och skjutfält för ifrågasvarande pansarbataljon.

Departementschefen har hemställt om bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga de jämkningar i personalstaterna för ordinarie personal, som erfordras för genomförande av den av 1955 års riksdag beslutade omorganisationen av I 8 m. fl. förband ävensom organisationen av förenämnda pansarbataljon i Boden. Utskottet anser av sociala och praktiska skäl, att

ett dylikt bemyndigande bör lämnas Kungl. Maj:t och biträder därför departementschefens förslag i denna del.

Vidare tillstyrker utskottet bemyndigande för Kungl. Maj:t att jämväl under budgetåret 1956/57 i avseende å staterna för de under förevarande anslag redovisade militära och civilmilitära kårerna vidtaga de provisoriska åtgärder, som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning.

Utskottet har slutligen ansett sig kunna godtaga övriga av departementschefen förordade ändringar i arméns personalorganisation. De verkställda anslagsberäkningarna tillstyrkas jämväl.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, som förordas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1955 fastställts att lända till efter rättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1955/56;

c) besluta att en pansarbataljon skall organiseras i Boden med gemensam administration med I 19;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å staterna för militära och civilmilitära kårer vid armén vidtaga provisoriska åtgärder i enlighet med vad departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll förordat;

e) godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	101 740 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	8 550 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 270 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	51 760 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 277 000

Summa kronor 203 597 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	3 197 000
2. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift, <i>förslagsvis</i>	2 200 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 198 200 000

f) till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 198 200 000 kronor.

11:o) **Armén: Remontering.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 52) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett reservationsanslag av 400 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 11, s. 132—137) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Domö m. fl.* (I: 39) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafson* i Dädesjö *m. fl.* (II: 59), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att 400 remonter skall inköpas årligen t. o. m. år 1960.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 39.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Arméns utrustningsbehov av hästar i samband med planerade organisationsändringar kommer att minska från i runt tal 26 000 till i runt tal 10 000. I betänkande den 20 oktober 1955 med förslag angående inrättande av civil körskola med hästdepå vid Strömsholm har det totala antalet hästar i landet år 1955 beräknats till i runt tal 300 000. Fram till år 1960 antages hästbeståndet komma att sjunka till 200 000. Av de siffror, som nu angivits, framgår att arméns behov av hästar kan beräknas minska i större omfattning än det totala antalet hästar; en förhållandevis större andel av den totala häststocken torde följaktligen kunna användas för att tillgodose andra behov än det militära försvarets. Enligt departementschefens uppfattning bör det, även sedan armén minskat sitt hästbestånd, bli möjligt att i rimlig utsträckning tillgodose det totala hästbehovet.

Riksdagen beslöt föregående år att frågan om indragning av ridskolan vid Strömsholm skulle anstå i avbidan på resultatet av den utredning, som igångsatts rörande inrättande av en civil körskola med hästdepå vid Strömsholm. Den för ändamålet tillkallade utredningsmannen har, såsom förut

omnämnts, framlagt förslag till en sådan skola. Enligt vad departementschefen inhämtat från chefen för jordbruksdepartementet kommer emellertid något förslag om inrättande av en civil körskola icke att framläggas. Vid sådant förhållande saknas enligt departementschefen anledning att uppskjuta ställningstagandet till frågan om arméns rid- och körskolas förläggning. Departementschefen räknar därför med att — såsom ursprungligen föreslagits — ridskolan vid Strömsholm indrages från och med budgetåret 1957/58, i samband varmed körutbildning vid K 4 kan påbörjas.

Då någon civil körskola icke kommer att inrättas, är det ej heller aktuellt att för framtiden inköpa arméns remonter såsom treåringar eller att bibehålla någon av arméns remontdepåer. Departementschefen förutsätter därför att arméns remonter fortsättningsvis inköpes som fyraåringar samt att remontdepåerna avvecklas. Som föreslogs vid anmälan av frågan i propositionen 1955: 110, bör avvecklingen ske beträffande Gudhems remontdepå från och med budgetåret 1956/57 samt beträffande Herrevadsklosters och Utnäslöts remontdepåer från och med budgetåret 1957/58.

Vidkommande härefter medelsbehovet under remonteringsanslaget för nästa budgetår har arméintendenturförvaltningen vid sina beräkningar utgått från att 65 treåriga varmblodiga remonter skall inköpas. Som nyss uttalats räknar departementschefen emellertid med att arméns remonter framdeles skall inköpas som fyraåringar. I samband med omläggningen av remontköpen erfordras under nästa budgetår icke inköp av några varmblodiga remonter. Departementschefen föreslår därför att inköpen av hästar för arméns räkning för nästa budgetår inskränkes till att omfatta det antal kallblodiga hästar, 426, som arméintendenturförvaltningen föreslagit. Mot de av ämbetsverket beräknade inköpspriserna på dessa hästar, 2 200 kronor, har departementschefen icke funnit anledning till erinran. Antalet utrangerade stamhästar och ackorddraghästar under nästa budgetår väntas enligt arméintendenturförvaltningen minska med 34 respektive 130. Priserna beräknas av arméintendenturförvaltningen till oförändrat 800 kronor respektive 900 kronor. Arméintendenturförvaltningens beräkningar av antalet utrangerade hästar och försäljningspriserna på dessa anser departementschefen sig i huvudsak kunna godtaga. I enlighet med vad sålunda anförts föreslår departementschefen att anslaget för nästa budgetår uppföres med avrundat 400 000 kronor eller samma belopp som under nu löpande budgetår. Departementschefen har härvid även beaktat att det är önskvärt med en i huvudsak jämn fördelning av medelsanvisningen under olika budgetår.

I en till statsutskottet ställd, den 21 april 1956 dagtecknad skrivelse har f. d. generaldirektören B. v. Stockenström för *Skogsbrukens samarbetsdelegation* framhållit följande.

Den 20 april 1956 framförde inför Statsutskottets första avdelning representanter utsedda av Skogsbrukets Samarbetsdelegation, till vilken äro anslutna samtliga större sammanslutningar och organ på skogsbrukets område, vissa synpunkter på frågan om inrättande av en civil körskola och hästdepå vid Strömsholm, varom förslag framlagts i en av Generaldirektör Nordlander verkställd utredning i frågan. Under hänvisning till vad som yttrades vid denna uppvaktning inför Statsutskottets första avdelning vill Skogsbrukets Samarbetsdelegation härmed bekräfta *dels* att det — med hänsyn till hästens allttjämt stora användning inom skogsbruket — från det samlade svenska skogsbrukets sida föreligger mycket stort intresse för en lycklig lösning av ovan angivna fråga och *dels* att representanter för skogsbruket äro beredda att medverka vid den fortsatta beredning och prövning av detta ärende, som enligt Samarbetsdelegationens mening snarast bör komma till stånd.

Vidare har i en till statsutskottet ställd, den 10 april 1956 dagtecknad skrivelse doktorn Arvid Aaby-Ericsson för *Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen* framhållit följande.

Avelsföreningen Svenska Varmblodiga Hästen har tagit del av propositionen nr 110 rörande bland annat arméns remontering under budgetåret 1956/57. Av försvarsministerns uttalande framgår, att han ej hyser någon oro för försvarets tillgodoseende med hästar vid ett eventuellt krigsutbrott. Förklaringen härtill synes närmast kunna sökas däri att de för arméns behov redovisade siffrorna endast utgöra arméns utrustningsbehov men ej det ersättningsbehov som erfordras. De uppgifter om hästantal, som anges i propositionen, måste därför i sin tur betydligt ökas, vilket är av stor betydelse vid bedömandet av frågan om näringslivets tillgodoseende med dragkraft. Försvarsministern anser vidare, att fara för totalförsvaret föreligger först när landets hästbestånd nedgått till 100 000 hästar. Detta uttalande finner föreningen anmärkningsvärt, då från övriga ansvariga myndigheter en motsatt mening gjord sig gällande och dessutom följepålägget under ett par år visat, att den av försvarsministern angivna risksiffran uppnås redan strax efter år 1960.

Då riksdagen förra året motsatte sig den av försvarsministern föreslagna snabba reduceringen av arméns stamhästar innan totalförsvarets behov av hästar närmare utretts, utgjorde det otillräckliga följepålägget ett av huvudskälen medan ett annat var den menliga inverkan som detta skulle medföra för all hästavel i landet, härigenom motverkande det stöd, som riksdagen nyligen lämnat hästaveln. Samma skäl synas även ha föranlett de 52 riksdagsmännen från samtliga demokratiska partier att den 18 januari motionera i ärendet.

För att söka finna en lösning på denna för vårt totalförsvaret viktiga fråga och samtidigt hindra en ytterligare nedgång i vår hästavel, vartill ett godtagande av proposition nr 110 i oförändrat skick otvivelaktigt skulle leda, anhåller föreningen vördsamt att till riksdagens statsutskott få överlämna här nedan avgivna förslag. Föreningen har därvid som utgångspunkt tagit 1955 års riksdagsbeslut om en »samordning av olika åtgärder för tillgodoseendet av krigsmaktens och näringslivets behov av hästar» samt beaktat vad arméledningen, Kungl. lantbruksstyrelsen, riksnämnden för

ekonomisk försvarsberedskap samt motionärerna anfört i frågan, samtidigt som de i nämnda proposition uttalade besparingsönskemålen på fjärde huvudtiteln tillgodosetts.

Från riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har framhållits, att man i första hand borde »tänka på den kallblodiga aveln, då det ur beredskapssynpunkt vore angeläget att behovet av arbetshästar täckes». Enligt riksnämnden är det emellertid av ekonomiska skäl »icke lämpligt eller möjligt» för näringslivet att under fred hålla en större häststam än fredsbehovet kräver. Försvarsministern har också nyligen vid besvarandet av en enkel fråga i riksdagen anfört, »att man gjort den iakttagelsen, att i den mån armén ökar hästbeståndet med ett större antal ackordhästar, detta medför att de privatägda hästarnas antal nedgår i ungefär samma omfattning».

Oemotsagt står sålunda vad lantbruksstyrelsen anfört i sin till Konungen den 24 januari 1956 avgivna skrivelse angående den ogynnsamma utvecklingen, som hästaveln undergått, och att man i första hand bör vidtaga åtgärder »för att trygga tillgången på varmblodiga hästar för försvarets räkning». Den reserv av för armén ridbara hästar som ridfrämjandet och ryttaföreningar hålla, utan direkta kostnader för staten, undandrages icke näringslivet vid krigstillfälle, då dettas behov av dragkraft är som störst, medan såsom anförts det av kostnadsskäl »icke är möjligt eller lämpligt» att hålla en motsvarande reserv av kallblodiga hästar. Från småbrukarhåll, framför allt i Norrland, som svårast kommer att drabbas av arméns uttagning vid krigstillfälle, har också framhållits betydelsen av en sådan reserv av varmblodiga ridhästar. Den skulle medföra att vid hästutskrivningen lika många småbrukare få behålla sin för skogs- och jordbruket oundgängliga dragare.

I statsverkspropositionen redovisas arméns nuvarande utrustningsbehov av ridbara hästar till 2 900, medan efter fullt genomförd motorisering antalet nedgår till 2 100. *Härtill kommer ersättningsbehovet.*

1. Remonteringen

Det är med hänsyn till detta utrustnings- och ersättningsbehov av ridbara hästar som såväl lantbruksstyrelsen som motionärerna föreslå, att den årliga monteringen ej bör understiga 400 hästar. Då man härvid räknat med fortsatt export av 100 hästar pr år, täcker denna remontering icke hela behovet av ridbara hästar men utgör i första hand för armén en värdefull reserv och är dessutom för näringslivet av stor betydelse genom motsvarande minskad uttagning av kallblodiga hästar.

Lantbruksstyrelsen och motionärerna räkna med att sedan 100 hästar exporterats övriga 300 skola lika fördelas på armén och näringslivet (hästavelnsfonden). Försvarsministern föreslår emellertid en årlig remontering av endast 65 monter. I detta sammanhang anser föreningen sig böra påpeka, att med en årlig remontering av 65 monter man ej ens synes hava räknat med varmblodiga instruktionshästar vid kör- och ridskolan eller vid anspannskompanierna, ett förhållande som måste menligt inverka på utbildningen och tjänsten. Vare sig remontering inom dessa grenar av försvaret kommer att ske med varmblodiga hästar eller ej måste dock omkring 85 monter årligen placeras.

Inom arméns draghästbestånd, c:a 5 000 hästar, finnas f. n. c:a 1 000 varmblodiga hästar. Genom fortsatt remontering av dessa synes denna

fråga lättast kunna lösas. Hästarna böra inköpas vid 3 års ålder vid ordinarie remontuppköp och levereras till armén vid 4 års ålder. För de 50 remonter, som ersätta kallblodiga hästar, betalar armén endast ett inköpspris motsvarande priset på en kallblodig häst. Merpriset plus utbildningskostnader för dessa samt totala kostnaderna för resterande 35 remonter betalas av medel från hästavelsfonden enligt riksdagens vid flera tillfällen gjorda uttalanden angående det berättigade i att »vissa merkostnader, som armén har för hållandet av en krigsreserv av hästar i form av varmblodiga ackordhästar, böra gäldas från nionde huvudtiteln eller hästavelsfonden».

II. Strömsholm—Utnäslöt

Arméns kör- och ridskola kvarligger vid Strömsholm och under densamma förlägges den av lantbruksstyrelsen föreslagna civila körskolan jämte depå av kallblodiga hästar, vilket förslag också vunnit arméledningens bifall. Den kallblodiga hästdepån uppsattes emellertid först sedan arméns övertaliga hästar blivit enligt förslag här nedan placerade.

III. Remontdepåerna Gudhem och Herrevadskloster

Enligt 1955 års riksdagsbeslut skulle eventuellt en av dessa depåer kunna kvarstå om den civila körskolan med hästdepå förlägges till Strömsholm—Utnäslöt.

Då mer än 60 % av samtliga remonter uppfödas i södra Sverige bör Herrevadskloster kvarstå och alltjämt ledas i militär regi; kostnadsfördelningen mellan fjärde och nionde huvudtitlarna i förhållande till antalet där placerade hästar.

IV. Arméns övertaliga hästar

För att underlätta arméns nedskärning av stamhästbeståndet och frigöra militär personal och stallutrymmen och samtidigt hindra den mättnad av marknaden, som en försäljning av arméhästar skulle förorsaka, böra arméns övertaliga hästar efter hand överföras till Strömsholm—Utnäslöt, där övertalig eller pensionsberättigad civil personal står till förfogande. I överensstämmelse med motionärernas förslag bör dessa hästar omhändertagas av lantbruksförbundets utrikesavdelning i samråd med vederbörande avelsorganisation och exporteras och försäljas. De medel, som härigenom inflyta, böra användas till betalning av de kostnader, som äro förenade med denna successiva avveckling, varför någon uppräknig på fjärde huvudtiteln ej behöver ske.

Statsutskottet har för yttrande remitterat Avelsföreningens för svenska varmblodiga hästen ifrågavarande skrivelse till *chefen för armén*, som i ärendet anfört följande.

1. Remonteringen

I avelsföreningens skrivelse föreslås, att armén fr. o. m. 1957 årligen skall köpa ytterligare 85 remonter utöver de 65 remonter, som erfordras för remontering av stamridhästbeståndet. Dessa 85 remonter skola upp-

köpas som 3-åringar samt levereras till armén som 4-åringar efter ett års utbildning. Avelsföreningen förutsätter att av kostnaderna för inköp och utbildning av dessa 85 remonter endast så stor del bestrides av armén som motsvarar inköp av 50 st. kallblodiga ackorddraghästar. Övriga kostnader bestridas från hästavelnsfonden.

Enligt föreliggande planer kommer arméns behov av ackordhästar att fr. o. m. 1959/60 utgöra 200—250 ackordridhästar samt 1 300 ackorddraghästar. Ackordhästarna erfordras främst för att täcka behovet vid repetitionsövningar, ridhästarna för jägarskvadroner och draghästarna för anspanss-(klövje-)kompanier. Enligt preliminära planer avses ackordridhästarna fördelas på K 4 och K 3 samt ackorddraghästarna på samtliga infanteriregementen inom VI., II. och V. milo samt på ett infanteriregemente inom vardera I., III. och IV, milo, d. v. s. c:a 120 ackorddraghästar på vart och ett av 11 infanteriregementen. Samtliga ackordhästar ha avsetts vara kallblodiga.

Avelsföreningens förslag innebär, att c:a 500 kallblodiga ackordhästar utan merkostnader för armén kunna ersättas med c:a 850 varmlodiga ackordhästar. Eftersom ur kvalitativ synpunkt varmlodiga hästar äro att föredraga vid jägarskvadronerna och avelsföreningens förslag gör det möjligt att utan kostnadsökning förse fyra skvadroner i krigsorganisationen med varmlodiga ackordhästar, är avelsföreningens förslag ur denna synpunkt fördelaktigt för armén.

Om förslaget skall kunna genomföras utan merkostnader för armén måste det planlagda kallblodiga ackordhästbeståndet minskas med c:a 500 hästar. Under förutsättning att det blir möjligt att utackordera varmlodiga hästar i stället för kallblodiga inom de aktuella områdena, kunna utan olägenheter 200—250 kallblodiga ackordridhästar vid K 4 och K 3 samt 15—20 hästar vid vart och ett av tidigare nämnda 11 infanteriregementen utgå, d. v. s. totalt 400—450 hästar. Ur kostnadssynpunkt är därför avelsföreningens förslag genomförbart.

Utackordering av totalt 850 varmlodiga hästar — varav 500 i stället för kallblodiga — torde under de närmaste åren på grund av pågående avveckling av övertaliga stamridhästar och remonter bli förenat med svårigheter. Chefen för armén bedömer dock, att på längre sikt utackordering i den relativt begränsade omfattning som förslaget innebär i huvudsak skall bli möjlig.

Med anledning av ovanstående tillstyrkes avelsföreningens förslag.

2. Strömsholm—Utnäslöt

Mot bakgrund av önskemål från näringslivets sida om en civil körskola vid Strömsholm framhöll chefen för armén i »Kavalleriutredningen» (as avd 0 ^{21/1} 1955 nr 67:44) dels att det låg i försvarets intresse att en sådan skola kom till stånd, dels att en samordning av den civila och militära körutbildningen vore önskvärd.

I övrigt hänvisas till chefens för armén yttrande över betänkande med förslag angående inrättande av civil körskola och hästdepå vid Strömsholm. I yttrandet har chefen för armén föreslagit att försöksverksamhet med en civil körskola ansluten till arméns vid Strömsholm kommer till stånd under budgetåret 1956/57. (As avd 0 ^{10/12} 1955 nr 47:19.)

3. Remontdepåerna Gudhem och Herrevadskloster

Om avelsföreningens förslag genomföres måste Herrevadskloster med hänsyn till erforderligt utrymme för remonterna bibehållas. Härvid böra även arméns 65 remonter avsedda för reparation av stamridhästbeståndet utbildas vid denna anstalt. Chefen för armén förutsätter — liksom avelsföreningen — att driftskostnaderna för Herrevadskloster endast till 65/300 bestridas från arméns anslag. Gudhem kan avvecklas enligt gällande planer.

4. Arméns övertaliga hästar

Chefen för armén saknar möjlighet att bedöma vilka möjligheter lantbruksförbundets utrikesavdelning har att omhändertaga och exportera arméns övertaliga hästar. Under förutsättning att förslaget kan genomföras utan extra kostnader för armén har chefen för armén intet att erinra.

Utskottet. Enligt i propositionen nr 110 till föregående års riksdag framlagt förslag angående ändrad organisation av kavalleriet m. m. skulle remontdepåerna och ridskolan vid Strömsholm nedläggas fr. o. m. budgetåret 1957/58, Gudhems remontdepå dock redan fr. o. m. budgetåret 1956/57. Enligt vad utskottet vid behandlingen av detta ärende hade inhämtat, förelåg yttrande från chefen för armén, vari denne framhållit, att, sedan från skogs- och jordbrukarkretsar intresse anmälts för hållande av en civil körskola för skogs- och jordbrukets behov och då armén fortfarande inom överskådlig tid komme att ha behov av hästkunnig personal och av lämpliga kärr- och klövjehästar, en samordning av den militära och civila körutbildningen vore önskvärd. Vidare hade överbefälhavaren uttalat, att, om en närmare undersökning härutinnan skulle leda till ett positivt resultat, till en sådan körskola i Strömsholm kunde anslutas viss stuteriverksamhet för kallblodsavel. Såsom framgår av nämnda proposition framhöll även departementschefen, att, därest den civila körskolan komme att inrättas, frågan om en eventuell samordning av verksamheten vid skolan med den militära verksamheten på förevarande område torde få upptagas till prövning. Med hänsyn till vad sålunda förekommit ansåg utskottet, att en närmare utredning i ärendet vore erforderlig. I avvaktan därpå borde frågan om indragning av ridskolan anstå, varjämte utskottet på anförda skäl ifrågasatte, om icke endera av Gudhems eller Herrevadsklostrets remontdepåer borde bibehållas.

Av den nu föreliggande propositionen framgår, att den begärda utredningen verkställdes och att densamma utmynnat i förslag om att en civil körskola med hästdepå skall komma till stånd med utnyttjande av personal och byggnader vid Strömsholms hästdepå.

Då detta utredningsförslag ännu icke av Kungl. Maj:t underställts riksdagen och riksdagen alltså icke haft tillfälle att pröva detsamma, är det givetvis icke möjligt för riksdagen att, innan så skett, fatta beslut beträffande den med förslaget sammanhängande frågan om indragning

av Strömsholms ridskola. Då det ur flera synpunkter är angeläget, att detta spörsmål snarast bringas till lösning, bör Kungl. Maj:t till nästa års riksdag framlägga förslag i ämnet. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid ärendets fortsatta beredning ägnar särskild uppmärksamhet åt vad Skogsbrukens samarbetsdelegation i sin i detta utlåtande återgivna skrivelse till utskottet anfört ävensom vad chefen för armén uttalat i yttrande över en av Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen till utskottet ställd skrivelse, till vilken utskottet återkommer i det följande.

Utskottet vill erinra om att behovet av hästar för armén tillgodoses med dels kronan tillhöriga hästar och dels uttagna hästar. De kronan tillhöriga hästarna (stamridhästar, stamdraghästar, ackordridhästar och ackorddraghästar) avses för att täcka arméns behov i fredsorganisationen, under det att behovet av hästar i krigsorganisationen tillgodoses, förutom med hästar som finnas i fredsorganisationen, med uttagna hästar. Enligt Kungl. Maj:ts i förenämnda proposition nr 1955:110 framlagda förslag skulle antalet stamridhästar nedbringas från 1 433 till 435 under budgetåret 1959/60. Behovet av remontering av varmblodiga ackordridhästar, ackorddraghästar och stamdraghästar komme att bortfalla. Endast stamridhästarna ansågos böra vara varmblodiga. Den erforderliga remonteringen beräknades vid genomförd organisation till 65.

I sitt över detta förslag avgivna av riksdagen godkända utlåtande nr 128 framhöll utskottet, att det särskilt från skogs- och jordbrukarhåll uttalats farhågor för att den föreslagna kraftiga beskringen av hästbeståndet skulle få omfattande verkningar beträffande möjligheterna att i händelse av mobilisering eller krig tillgodose näringslivets behov av hästar. Utskottet hänvisade härvid till överbefälhavarens uttalande, att det vore av väsentlig betydelse, att avelsverksamheten totalt i landet finge en sådan omfattning och inriktning, att såväl näringslivets fredsekonomiska synpunkter som totalförsvarets behov av hästar i krig kunde tillgodoses. I anslutning härtill framhöll överbefälhavaren, att, då krigsmakten även i fortsättningen hade behov av hästar i krig, dessa härigenom alltjämt komme att undandragas näringslivet i en situation, då hästens värde som dragkraft inom detta område vore störst. Utskottet hänvisade vidare till chefens för armén uttalande rörande önskvärdheten av att uttagning av hästar för fältskvadronerna i största möjliga utsträckning kunde tillgodoses med varmblodiga ridhästar, varför enligt arméchefens mening åtgärder borde vidtagas för att om möjligt bibehålla den varmblodiga häststammen inom landet i nuvarande omfattning. Med hänsyn till vad sålunda anförts framhöll utskottet, att skäl talade för en samordning av olika åtgärder för tillgodosendandet av krigsmaktens och näringslivets behov av hästar och fann angeläget, att denna fråga ingående prövades och att resultatet av undersökningen om möjligt förelades 1956 års riksdag. I avvaktan därpå borde enligt utskottets mening reduceringen av antalet hästar liksom antalet re-

monter icke forceras i den snabba takt, som Kungl. Maj:ts då föreliggande förslag innebar. Såsom framgår av jordbruksutskottets föregående år avgivna utlåtande nr 28 över Kungl. Maj:ts proposition nr 102 angående stuteristatens organisation m. m. delade jordbruksutskottet den av statsutskottet uttalade uppfattningen, att vid en nedskärning av arméns hästbestånd lämpliga åtgärder behövde vidtagas för att det vid en mobiliserings- eller krigssituation nödvändiga antalet hästar säkerställdes. Likaså ansåg jordbruksutskottet i likhet med vad statsutskottet framhållit, att det kunde sättas i fråga, huruvida icke härigenom uppkommande merkostnader borde bestridas av medel under nionde huvudtiteln eller ur statens hästavelsfond. Jordbruksutskottet fann sig därför, särskilt med hänsyn till att då helt nyligen vissa åtgärder genomförts för att främja den inhemska hästaveln, böra ansluta sig till önskemålet om en utredning rörande samordning av skilda åtgärder för att tillgodose krigsmaktens och näringslivets behov av hästar.

I en vid innevarande års riksdag till utskottet ställd skrivelse, som intagits i detta utlåtande, har Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen framhållit, att inom lantbruksstyrelsen gjorts vissa beräkningar, som i sina huvuddrag innebära, att för tillgodoseende av såväl utrustnings- som ersättningsbehovet av ridbara hästar 400 remonter årligen böra inköpas och uppställas på remontdepå. Utgångspunkten har härvid varit, att armén vid krigstillfälle skall ha tillgång till för rid- och klövjning lämpliga hästar samt att näringslivet icke ytterligare skall belastas med uttagning av draghästar även för arméns fältskvadroner. Av nämnda antal avses 100 hästar skola såsom hittills exporteras. Av de återstående skola efter ett års depåvistelse och utbildning 150 övertagas av armén och 150 försäljas inom landet till ridklubbar, ridskolor, polisväsendet och enskilda. Sistnämnda antal motsvarar, vad den civila ridningen för närvarande behöver i årlig remontering. Den reserv av för armén ridbara hästar, som Ridfrämjandet och övriga ryttnäringar hålla utan direkta kostnader för statsverket, undandrages icke näringslivet vid krigstillfälle, då dettas behov av dragkraft är störst. Förslaget innebär alltså, att armén årligen skall inköpa ytterligare 85 remonter utöver de 65, som erfordras för remontering av stamridhästbeståndet. Avelsföreningen förutsätter, att av kostnaderna för inköp och utbildning av dessa 85 remonter endast så stor del bestrides av armén, som motsvarar inköp av 50 kallblodiga ackorddraghästar. Merpriset jämte utbildningskostnader för ifrågavarande 50 remonter samt de totala kostnaderna för resterande 35 remonter avses enligt Avelsföreningens förslag skola betalas av medel från hästavelsfonden i anslutning till av statsutskottet och jordbruksutskottet tidigare gjorda uttalanden, att vissa merkostnader, som armén har för hållande av en krigsreserv av hästar i form av varmblodiga ackordhästar, böra gäldas från nionde huvudtiteln eller hästavelsfonden.

Enligt Avelsföreningens förslag skola arméns övertaliga hästar efter hand överföras till Strömsholm (Utnäslöt), där övertalig eller pensionsberättigad civil personal står till förfogande. Dessa hästar föreslås skola omhändertagas av Lantbruksförbundets utrikesavdelning för export och försäljning inom landet. De medel, som härigenom inflyta, avses skola användas till betalning av de kostnader, som äro förenade med en successiv avveckling av ifrågavarande hästar.

Under nu angivna förhållanden kommer sålunda någon belastning av fjärde huvudtiteln icke att ske.

Över Avelsföreningens skrivelse har, såsom av det föregående framgår, utskottet inhämtat yttrande från chefen för armén, som på anförda skäl tillstyrkt föreningens förslag.

Utskottet vill ånyo understryka angelägenheten av att en nedskärning av arméns hästbestånd icke sker utan att samtidigt betryggande åtgärder vidtagas för tillgodoseende av krigsmaktens och näringslivets behov av hästar vid mobilisering eller krig. Såsom riksdagen tidigare uttalat, framstår en samordning härvidlag som önskvärd. Med hänsyn till betydelsen av att denna för landets totalförsvaret viktiga fråga snarast löses, finner utskottet alltjämt angeläget, att den av riksdagen begärda utredningen i ärendet kommer till stånd och att resultatet av densamma förelägges nästa års riksdag. Avelsföreningens av arméchefen tillstyrkta förslag till åtgärder i ämnet synas vara förtjänta av att i samband med denna utredning närmare prövas.

Av arméchefens förberörda yttrande framgår, att ett bibehållande av såväl Utnäslöts som Herrevadsklosters remontdepåer blir helt beroende av resultatet av den föreslagna utredningen. Någon indragning av dessa depåer bör alltså icke nu ifrågakomma. Detsamma gäller, av skäl som i det föregående anförts, även ridskolan vid Strömsholm.

I likhet med Avelsföreningen och arméchefen förutsätter utskottet, att, därest föreningens förslag genomföres, kostnaderna för den successiva avvecklingen av arméns övertaliga hästar bestridas av medel, som inflyta vid försäljning av dessa hästar, samt att driftkostnaderna för Herrevadskloster endast till 65/300 belasta arméns anslag. Vidare förutsätter utskottet, att vid inrättandet av en civil körskola vid Strömsholm skälig del av kostnaderna härför bestrides av intresserade skogs- och jordbruksorganisationer.

Utskottet vill erinra om att för innevarande budgetår inköpas 450 remonter. Det framtida behovet av varmblodiga hästar blir, såsom av det föregående framgår, beroende av det resultat, till vilket förenämnda utredning med beaktande av totalförsvarets behov av hästar kan leda. Intill dess bör alltså varmblodsaveln upprätthållas i nuvarande omfattning. Då, såsom såväl i motionerna som i Avelsföreningens skrivelse framhållits, detta kan ske även vid en begränsning av remontantalet till 400, bör denna siffra

ligga till grund för remonteringen för nästa budgetår. Någon uppräkningsav remonteringsanslaget för nästa budgetår torde i anledning härav icke behöva ske.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. till *Armén: Remontering* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

II. i anledning av motionerna I: 39 och II: 59 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

a) att resultatet av verkställd utredning rörande inrättandet av civil körskola och hästdepå vid Strömsholm förelägges 1957 års riksdag;

b) att utredning verkställas rörande samordning av olika åtgärder för tillgodoseendet av krigsmaktens och näringslivets behov av hästar och att resultatet därav förelägges 1957 års riksdag.

12:o) **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 70) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 75 200 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 12, s. 137—164) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid marinen, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1955 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av marinens personalförteckningar för budgetåret 1955/56, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å staterna för militära och civilmilitära kårer vid marinen vidtaga av departementschefen förordade provisoriska åtgärder, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1956/57, dels ock till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 74 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 68 800 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindel-

ning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. I anledning av förslag av marinchefen om inrättande av sammanlagt fyra kaptensbeställningar för handläggning av frågor rörande robotjänsten och telemotmedel föreslår departementschefen att två beställningar såsom kapten i Md 27 tillkommer. Beställningarna bör uppföras på marinstabens personalförteckning och avses för kaptener ur flottan eller kustartilleriet.

Departementschefen tillstyrker indragning av en befattning för pensionerad underofficer i 1:22 vid marinstaben.

2 och 3. Av marinchefen föreslagen centralisering av flottans personalredovisning m. m. synes departementschefen ändamålsenlig. Betydande besparingar kan vinnas genom en dylik centralisering. Departementschefen tillstyrker sålunda att verksamheten på förevarande område koncentreras till ett i Stockholm placerat centralt organ. Departementschefen är emellertid icke beredd att — innan närmare undersökningar rörande organisation och personalbehov utförts genom statens organisationsnämnds försorg — fatta ståndpunkt vare sig till den närmare utformningen av det centrala organet eller till de planerade kontaktorganen i marindistriktet. Sådana undersökningar har påbörjats. I avbidan på resultatet av dessa bör personal för ifrågavarande arbetsuppgifter få disponeras i enlighet med var marinchefen förutsatt. Den beställning i Mo 14, som för närvarande avses för chef för Stockholms örlogsstation, bör enligt departementschefen intill dess beslut fattats på grundval av undersökningarna få utnyttjas för chef för flottans underofficerare, underbefäl och meniga, varvid tjänstebemärkningen bör ändras till kommandör.

1955 års riksdag har beslutat att Karlskrona örlogsstation skall ersättas av en utbildningsorganisation, Karlskronaskolorna. Den sålunda beslutade åtgärden ägde samband med centraliseringen av flottans personalredovisning. Då beslut nu fattas i denna fråga bör som marinchefen föreslagit jämväl Stockholms och Göteborgs örlogsstationer avvecklas. I enlighet med marinchefens förslag bör Göteborgs örlogsstation ersättas med en utbildningsorganisation, Flottans skolor i Göteborg (Göteborgsskolorna). Marinchefens förslag att för vissa avvecklingsuppgifter i Stockholm inrätta en särskild organisation, Flottans kaserner på Skeppsholmen, föranleder ej heller någon erinran från departementschefens sida. Departementschefen förutsätter att närmare undersökningar rörande personalbehovet vid såväl Karlskronaskolorna och Göteborgsskolorna som Flottans kaserner på Skeppsholmen kommer att ske genom statens organisationsnämnd. I avbidan på dessa undersökningar torde personalbehovet för nämnda enheter i huvudsak få beräknas i enlighet med vad marinchefen förutsatt. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter i fråga om örlogsstationernas avveckling och de nya enheternas organisation.

I fråga om Karlskronaskolorna räknar departementschefen bland

annat med att 5 arvodesbefattningar för pensionerade underofficerare och 13 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 indrages. Ordinarie civila tjänster, vilkas innehavare ej kan överföras till annan verksamhet, förutsättes få indras vid uppkommande ledighet.

Departementschefen avser att i samband med anmälan av försvarets läroverks avlöningsanslag i det följande närmare utveckla skälen till att han biträder av marinchefen framlagt förslag att organisera marinens tekniska skola inom Karlskronaskolorna. För marinens tekniska skola föreslås skola tillkomma en adjunktstjänst i Ce 29.

Göteborgs örlogsstation—Göteborgsskolorna. Departementschefen föreslår, att av två under Göteborgs örlogsstation uppförda arvodesbefattningar för expeditionsunderofficer i 1: 22 den ena indrages och den andra under benämningen föreståndare för rustkammare uppföres på personalförteckningen under rubriken Göteborgsskolorna. Vidare föreslås, att fyra kontorsbiträdestjänster i Ca 8 vid örlogsstationen indrages samt att en dylik tjänst överföres till Västkustens marindistrikt. Beträffande indragningen av ordinarie civila tjänster hänvisas till vad departementschefen uttalat vid behandlingen av Karlskronaskolorna.

Bergaskolorna. Departementschefen föreslår, att nuvarande tjänster vid Ostkustens marindistrikt för en köksföreståndare i Ca 20 och en biträdande köksföreståndare i Ca 16 överföres till Bergaskolorna mot att motsvarande tjänster i Ca 17 respektive Ca 14 vid dessa skolor tillföres marindistriktet (jfr punkten 11 i det följande). Vidare föreslås att tjänsterna för två adjunkter, varav en i Ce 29 och en i Ce 27, skola överföras från Stockholms örlogsstation till Bergaskolorna.

Stockholms örlogsstation—Flottans kaserner på Skeppsholmen. Departementschefen föreslår, att tre vakanta befattningar för expeditionsunderofficer i 1: 22 vid Stockholms örlogsstation indrages.

4. Departementschefen föreslår, att på sjökrigshögskolans stat inrättas en beställning för major eller kapten i Ma 30/Ma 27, lärare i kustartilleritaktik, samt att en kaptensbeställning vid kustartilleriet i samband därmed indrages.

5. I fråga om flottans underbefälsorganisation m. m. räknar departementschefen med att tre beställningar för övertaliga underofficerare i Ma 19/16 planenligt utbytes mot samma antal beställningar för högbåtsmän i Ma 14.

6. Departementschefen föreslår beträffande officerare vid flottan att två beställningar för kommandörkapten av 2. graden i Ma 30, fartygschefer på jagarna Halland och Småland, tillkommer i utbyte mot två kaptensbeställningar i Ma 27 samt att för fartygschefer på motortorpedbåtar tre kaptensbeställningar i Ma 27 inrättas i utbyte mot samma antal beställningar för löjtnant i Ma 23/19.

Beträffande officerare vid kustartilleriet föreslår departementschefen, att fyra kaptensbeställningar i Ma 27 tillkommer i utbyte mot samma antal beställningar för löjtnant i Ma 23/19. Departementschefen tillstyrker vidare, att två beställningar för flaggunderofficer i Ma 19 och två beställningar för underofficer av 2. graden i Ma 16 inrättas samt att 41 furirsbeställningar i Me 11/10 utbytes mot samma antal överfurirsbeställningar i Ma 14. Av överfurirsbeställningarna bör i enlighet med marinchefens förslag 14 avses för vaktchefer. I enlighet med marinchefens förslag bör 20 beställningar för korpral i Mha 2 utgå.

Mot föreslagen indragning av en arvodesbefattning i 1:30 för besiktningsofficer vid Göteborgs kustartilleriförsvaret och en arvodesbefattning i 1:22 för expeditionsunderofficer vid Sydkustens marindistriktsstab har departementschefen intet att invända.

7. I anledning av framlagda förslag om inrättande av en beställning såsom mariningenjör av 1. graden, avsedd för lärare vid kustartilleriets radarskola, föreslår departementschefen att en civil tjänst i Ce 29 tillkommer för lärare vid skolan.

11. Departementschefen tillstyrker att en tjänst för biträdande köksföreståndare inrättas vid Härnösands kustartillerikår. Med hänsyn till numera tillämpad lönegradsplacering för biträdande köksföreståndare bör tjänsten hänföras till Ce 15. I samband härmed föreslås emellertid indragning av en tjänst för biträdande köksföreståndare i Ca 15 vid Gotlands kustartilleriförsvaret med Gotlands kustartillerikår.

I enlighet med vad departementschefen anfört under punkt 3 bör de nu för Bergaskolorna avsedda tjänsterna för en köksföreståndare och en biträdande köksföreståndare överföras till Ostkustens marindistrikt. Tjänsten för biträdande köksföreståndare hänföres sedan den 1 januari 1956 till lönegrad Ca 15.

En på övergångsstat uppförd tjänst för expeditionsvakt i Ca 10 vid sjökrigsskolan, vars innehavare numera avgått, föreslås skola avföras ur personalförteckningen.

13. Förslag om inrättande av en beställning för mariningenjör av 1. graden i Ca 29 samt om utbyte av en kaptensbeställning i Ma 27 mot en majorsbeställning i Ma 30, vilka förändringar bedömts nödvändiga för att kunna genomföra den planerade rationaliseringen av Blekinge kustartilleriförsvaret, tillstyrkes av departementschefen. Departementschefen föreslår vidare, att en kaptensbeställning vid marinintendenturkåren och en beställning för förvaltare i Ma 21 vid kustartilleriet indrages vid uppkommande ledighet.

Departementschefen har i det föregående under särskild punkt behandlat försvarets musikorganisation och därvid föreslagit vissa förändringar i staterna för musikpersonal vid marinen.

För budgetåren 1954/56 har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att i avseende å de under arméns och marinens allmänna avlöningsanslag redovisade militära och civilmilitära kårerna samt den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnande, vakanssättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning (prop. 1954: 110; SU 1954: 134; rd. skr. 1954: 320). Såsom anförts i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 27) anses av riksdagen böra inhämtas bemyndigande att under budgetåret 1956/57 vidtaga motsvarande provisoriska åtgärder.

Det sammanlagda medelsbehovet under marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 74 600 000 kronor eller 5 800 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet har under punkt 3 i det föregående behandlat försvarets musikorganisation och därvid förordat vissa personalförändringar berörande förevarande anslag.

I enlighet med departementschefens förslag torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att jämväl under budgetåret 1956/57 i avseende å staterna för de under förevarande anslag redovisade militära och civilmilitära kårerna vidtaga de provisoriska åtgärder, som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning.

Utskottet tillstyrker, att flottans personalredovisning centraliseras i enlighet med departementschefens förslag och att verksamheten på förevarande område koncentreras till ett i Stockholm placerat centralt organ.

Enligt beslut av föregående års riksdag skall Karlskrona örlogsstation ersättas med en utbildningsorganisation, Karlskronaskolorna. Såsom departementschefen erinrat om ägde denna åtgärd samband med centralisering av flottans personalredovisning. Utskottet har icke något att erinra mot att i anslutning härtill jämväl Stockholms och Göteborgs örlogsstationer avvecklas. I samband härmed föreslås, att för vissa avvecklingsuppgifter i Stockholm inrättas en särskild organisation, Flottans kaserner på Skeppsholmen, samt att Göteborgs örlogsstation ersättes med en utbildningsorganisation, Flottans skolor i Göteborg. Förslagen i fråga tillstyrkas.

Enligt departementschefens förslag har den tekniska linjen vid försvarets läroverk förutsatts skola överflyttas till Karlskrona och där under namn av marinens tekniska skola inorganiseras i Karlskronaskolorna. Överflyttningen medför vissa ändringar av medelsbehovet m. m. såväl under förevarande anslag som under anslagen till försvarets läroverk. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot att marinens tekniska skola inrättas vid Karlskronaskolorna och att i samband därmed den tekniska

linjen vid försvarets läroverk slopas, tillstyrker av departementschefen i anledning av omorganisationen förordade ändringar såvitt avser förevarande anslag. Utskottet tager i det följande vid behandlingen av försvarets läroverks anslag ställning till de ytterligare personalförändringar m. m., som föranledas av omorganisationen.

Mot de av departementschefen i övrigt under förevarande punkt förordade ändringarna i marinens personalorganisation har utskottet icke funnit något vara att erinra. De verkställda anslagsberäkningarna torde jämväl böra godtagas.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid marinen, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1955 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av marinens personalförteckningar för budgetåret 1955/56;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å staterna för militära och civilmilitära kårer vid marinen vidtaga provisoriska åtgärder i enlighet med vad departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll förordat;

d) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	42 300 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 120 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	685 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 700 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 455 000

Summa kronor 75 260 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	600 000
Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift, <i>förslagsvis</i>	60 000
	Nettoutgift kronor 74 600 000

e) till *Marinen*: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 74 600 000 kronor.

13:o) **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 102) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 87 500 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 13, s. 164—196) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid flygvapnet, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1955 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1955/56, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å ordinarie personal vid flygvapnet vidtaga av departementschefen förordade provisoriska åtgärder, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1956/57, dels ock till Flygvapnet: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 86 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 79 000 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Utvecklingen inom flygvapnet har medfört att flygstaben blivit underbemannad i förhållande till uppgifterna. En förstärkning av stabens personal synes departementschefen därför nödvändig. Departementschefen tillstyrker att en beställning för major i Ma 30 tillkommer för envar av operations-, organisations- och utbildningsavdelningarna.

Framförda förslag om att indraga en befattning för pensionerad officer i 1:30, avsedd för registrator vid flygstaben, och att i samband därmed utbyta en kontoristtjänst i Ca 13 mot en tjänst för kansliskrivare i Ca 15 tillstyrkes av departementschefen.

2. I fråga om den nya ledningsorganisationen för flygvapnet tillstyrker departementschefen att tre majorsbeställningar utbytes mot beställningar för alternativt överstelöjtnant eller major i Ma 33 eller Ma 30.

3. I fråga om förband och skolor har personalbehovet för luftbevakningen ånyo översetts i samband med överbefälhavarens utredning rörande krigsmaktens fortsatta utveckling. En fortsatt förstärkning av personalen synes departementschefen nödvändig. För nästa budgetår föreslår departementschefen sålunda att beställningar inrättas för tre överfurirer i Ma 14, två mästare i Ca 17 och femton flygtekniker i Ca 15.

5. Omläggningen av den grundläggande flygutbildningen vid krigsflygskolan (F 5) till att jämväl omfatta utbildning på reaflygplan har nödvändiggjort en förstärkning av personalen vid skolan. På grund härav har krigsflygskolan för innevarande budgetår tillförts viss ny personal. För nästa budgetår föreslår departementschefen en fortsatt utbyggnad genom att beställningar inrättas för två mästare i Ca 17 och femton flygtekniker i Ca 15.

7. Departementschefen föreslår att en beställning för major i Ma 30 inrättas för Västmanlands flygflottilj (F 1) i utbyte mot en löjtnantsbeställning i Ma 23/19. Vidare tillstyrkes att tre överfurirsbeställningar i Ma 14, avsedda för signalistunderbefäl, inrättas.

9. Personaluppsättningen för den militära väderlekstjänsten har i stort sett varit oförändrad sedan 1943 då organisationen fastställdes. Sedan dess har emellertid en mängd nya arbetsuppgifter tillkommit. En förstärkning av personalen för den militära väderlekstjänsten synes departementschefen därför erforderlig för att väderlekstjänsten skall kunna fungera på ett tillfredsställande sätt. Departementschefen är emellertid icke nu beredd att taga ställning till det framlagda förslaget i dess helhet utan anser att detsamma först bör granskas av statens organisationsnämnd.

För nästa budgetår tillstyrker departementschefen att för centralorganet inrättas en tjänst för förste stabsmeteorolog i Ce 31 och en tjänst för stabsmeteorolog i Ce 29. Departementschefen räknar vidare med att en tidigare för observationscentralen i Hagshult avsedd kontorsbiträdetjänst i Ca 8 indrages.

10. Departementschefen tillstyrker att flottiljpolisorganisationen infördes vid ytterligare ett förband och biträder därför att beställningar inrättas för en förste flottiljpolis i Ca 19, fem flottiljpoliser i Ca 16 och åtta flottiljpoliser i Ca 14.

11. Departementschefen tillstyrker förslag om att utbyta beställningar för en förste mästare i Ca 19 och tre mästare i Ca 17 mot beställningar

för verkmästare i Ca 21. Departementschefen föreslår vidare att för nästa budgetår 45 beställningar för flygtekniker i Ca 15 inrättas för att tillgodose det ökade behovet av teknisk personal för nytillkommande flygplantyper.

I fråga om förslag, som framlagts av flygvapenchefen i särskilda skrivelser den 8 oktober 1955 samt den 21 och den 23 december samma år, tillstyrker departementschefen att en beställning inrättas för överstelöjtnant eller major i Ma 33 eller Ma 30, avsedd för officer ur armén för effektivisering av markstridsutbildningen inom flygvapnet. Vidare föreslår departementschefen att två beställningar inrättas för specialflygläkare. Dessa bör enligt departementschefen placeras i lönegrad Cp 6. Härjämte bör utgå avlöningsförstärkning med 12 000 kronor för år. Innehavarna av ifrågakvarande beställningar bör åtnjuta flygtillägg.

Departementschefen har i det föregående under särskild punkt behandlat ett förslag till ny musikorganisation för försvaret och därvid förordat vissa förändringar i staterna för musikpersonalen.

För budgetåren 1954/55 och 1955/56 har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att i avseende å de under arméns och marinens allmänna avlöningsanslag redovisade militära och civilmilitära kårerna samt den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnande, vakanssättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya förvaltningsorganisationen (jfr senast prop. 1955: 110; SU 1955: 128, rd. skr. 1955: 300). Såsom framhållits i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 27) anses av riksdagen böra inhämtas bemyndigande att under budgetåret 1956/57 vidtaga motsvarande provisoriska åtgärder.

Det sammanlagda medelsbehovet under flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 86 700 000 kronor eller 7 700 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet har i det föregående behandlat försvarets musikorganisation samt därvid förordat vissa personalförändringar berörande förevarande anslag.

I enlighet med departementschefens förslag torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att jämväl under budgetåret 1956/57 i avseende å den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder, som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning.

Utskottet har ansett sig kunna godtaga de jämkningar i flygvapnets personalorganisation, som departementschefen under förevarande punkt föreslagit. De verkställda anslagsberäkningarna torde jämväl böra godtagas.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid flygvapnet, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsväsenden för den 2 mars 1956 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1955 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1955/56;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å ordinarie personal vid flygvapnet vidtaga provisoriska åtgärder i enlighet med vad departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll förordat;

d) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	48 700 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 460 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	555 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	21 700 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 330 000
	Summa kronor 88 745 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	595 000
Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift, <i>förslagsvis</i>	1 450 000
	Nettoutgift kronor 86 700 000

e) till *Flygvapnet*: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 86 700 000 kronor.

14:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 144) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 788 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 14, s. 196—201) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för försvarets läroverk, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Försvarets läroverk: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 737 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 740 000 kronor.

Marinchefen har föreslagit, att den tekniska linjen vid försvarets läroverk överflyttas till Karlskrona, där den under namn av marinens tekniska skola skulle inorganiseras i Karlskronaskolorna. Försvarets civiltförvaltning och försvarets skolnämnd har tillstyrkt förslaget. För egen del finner departementschefen också starka skäl vara förebragta för en dylik överflyttning. Såsom marinchefen anfört bedrivs den tekniska utbildningen vid armén och flygvapnet sedan flera år i militär regi, varför den tekniska linjen fungerar som en rent marin utbildningslinje. För tillgodoseendet av marinens speciella utbildningsbehov torde det vara en fördel om den grundläggande tekniska undervisningen även vid denna försvarsgren kan bedrivas i militär regi. Vidare erinrar departementschefen om att goda förläggningsmöjligheter finnes i Karlskrona, medan stor trångboddhet råder vid försvarets läroverk. Departementschefen räknar således med att marinens tekniska skola inrättas vid Karlskronaskolorna den 1 juli 1956, samtidigt som den tekniska linjen vid läroverket borttages.

Överflyttningen medför vissa ändringar av medelsbehovet n. m. såväl under anslagen till försvarets läroverk som under marinens allmänna avlöningsanslag. Beträffande beräkningarna rörande överflyttningens inverkan på personalbehovet vid Karlskronaskolorna hänvisas till vad departementschefen i det föregående anfört under sistnämnda anslag. I fråga om läroverket medför den ändrade organisationen, att en ordinarie adjunkt i Ca 29 med undervisningsskyldighet i humanistiska ämnen blir övertalig. Då samtliga de adjunktstjänster i Ca 29 vid läroverket, som får utnyttjas, är besatta kan någon dylik tjänst icke utan vidare indragas. Det torde emellertid icke föreligga några svårigheter att placera den övertalige adjunkten på motsvarande tjänst vid annan läroanstalt. På grund härav anser departementschefen sig vid beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag kunna bortse från ifrågavarande adjunktstjänst. Då emellertid något förslag till omplacering ännu icke föreligger, föreslår departementschefen att tjänsten överföres till övergångsstat. — Marinchefen har

föreslagit överflyttning av en adjunktstjänst i Ca 29 från läroverket till Karlskronaskolorna, där den skulle avses för lärare i matematik, mekanik och maskinlära. Ingen av nuvarande adjunkter i Ca 29 vid läroverket har emellertid denna ämneskombination och ingen av dessa lärare kan därför utnyttjas på ifrågakvarande befattning vid Karlskronaskolorna.

Civildförvaltningen har föreslagit att två adjunktstjänster i reglerad befordringsgång vid läroverket indrages. Enligt uppgifter under hand från läroverket blir — under förutsättning att den tekniska linjen flyttas från läroverket — ytterligare en dylik tjänst övertalig. Vid sina beräkningar utgår departementschefen från att tre tjänster indrages.

Civildförvaltningen har beräknat medelsbehovet för timlärararvoden vid läroverket till 31 100 kronor, därest den tekniska linjen flyttas. Den av departementschefen förordade indragningen av en adjunktstjänst i reglerad befordringsgång utöver vad civilförvaltningen föreslagit medför emellertid ett ökat medelsbehov för timlärararvoden. Med hänsyn härtill och med utgångspunkt i det av civilförvaltningen angivna medelsbehovet beräknar departementschefen för timlärararvoden vid läroverket 49 800 kronor, innebärande en ökning av nu för ändamålet anvisat belopp, 47 400 kronor, med 2 400 kronor.

I likhet med civilförvaltningen räknar departementschefen med att den vid läroverket nu utgående ersättningen å 1 560 kronor till en såsom lärare tjänstgörande underofficer indrages.

Vidare räknar departementschefen med ett ökat medelsbehov av 500 kronor för tillfällig skrivhjälp.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet, som i det föregående vid behandlingen av marinens allmänna avlöningsanslag icke funnit anledning till erinran mot att marinens tekniska skola inrättas vid Karlskronaskolorna och att i samband därmed den tekniska linjen vid försvarets läroverk indrages, tillstyrker av departementschefen i anledning av omorganisationen föreslagen personalförändring, såvitt avser läroverket. Mot övriga av departementschefen under förevarande punkt föreslagna personalförändringar har utskottet icke funnit anledning till erinran. Den verkställda anslagsberäkningen synes utskottet jämväl böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) överföra en av de på personalförteckningen för försvarets läroverk under rubriken »Tjänstemän å ordinarie stat» uppförda tjänsterna för adjunkt i lönegrad Ca 29 till övergångsstat;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	481 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	111 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	140 100
	Summa kronor 737 000

c) till *Försvarets läroverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 737 000 kronor.

15:o) **Försvarets läroverk: Omkostnader.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 144) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 77 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 15, s. 201 och 202) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 76 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 77 000 kronor.

Under föregående punkt har föreslagits att den tekniska linjen vid försvarets läroverk från och med nästa budgetår förläggas till Karlskrona under namn av marinens tekniska skola. Den minskning av elevantalet vid läroverket, som uppkommer vid bifall till detta förslag, torde medföra viss minskning av läroverkets omkostnader. I likhet med civilförvaltningen beräknar departementschefen denna minskning till 1 000 kronor. Med beaktande härav beräknar departementschefen medelsbehovet under anslaget till 76 000 kronor.

Utskottet, som i det föregående vid behandlingen av marinens allmänna avlöningsanslag icke funnit anledning till erinran mot att den tekniska linjen vid försvarets läroverk förläggas till Karlskrona under namn av marinens tekniska skola, tillstyrker departementschefens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 76 000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 122.

Reservationer

A. vid punkten 3 (Försvarets musikorganisation)

1) av herrar *Ohlon, Näsgård, Nils Theodor Larsson*, fröken *Elmén*, herrar *Hansson* i Skegrie och *Svensson* i Stenkyrka, vilka ansett att utskottets hemställan under IX. bort ha följande lydelse:

»IX. att riksdagen må, med avslag å motionen II: 707, i vad den icke behandlats under VIII., och i anledning av motionen II: 717,

a) avslå Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser indragning av nuvarande militärmusikkårer;

b) besluta att försvarets musikkårens personalorganisation skall utformas i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1956 föreslagit;

c) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning rörande den av Kungl. Maj:t föreslagna förläggningen av musikkårerne och förslag till 1957 års riksdag i ämnet;»

2) av herr *Gillström*;

3) av herr *Andersson* i Malmö.

B. vid punkten 11 (Armén: Remontering) av herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Leander, Näsström, Hesselbom, Andersson* i Malmö, *Åkerström, Andersson* i Mölndal, *Jansson* i Kalix och *Karlsson* i Olofström, vilka ansett att utskottet bort avstyrka motionerna I: 39 och II: 59 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens i förevarande proposition uttalade uppfattning, att arméns utrustningsbehov av hästar i samband med planerade organisationsändringar kommer att minskas från i runt tal 26 000 till i runt tal 10 000. Det totala antalet hästar i landet år 1955 har beräknats till i runt tal 300 000 för att vid år 1960 ha sjunkit ytterligare till 200 000.

Med stöd av angivna siffror delar utskottet även departementschefens mening därom, att arméns behov av hästar beräknas minska i större omfattning än det totala antalet hästar; en förhållandevis större andel av den totala häststocken torde följaktligen kunna användas för att tillgodose andra behov än det militära försvarets. Det bör, även sedan armén minskat sitt hästbestånd, bli möjligt att i rimlig utsträckning tillgodose det totala hästbehovet.

Kungl. Maj:ts förslag till föregående års riksdag om indragning av ridskolan i Strömsholm föranledde icke något beslut från riksdagens sida i avbidan på resultatet av igångsatt utredning rörande inrättande av en civil

körskola med hästdepå vid Strömsholm. Då denna utredning numera slutförts men utredningsmannens förslag om inrättande av en dylik skola — enligt vad chefen för jordbruksdepartementet på förfrågan därom av chefen för försvarsdepartementet meddelat — icke kommer att framläggas, anser utskottet i likhet med departementschefen, att ridskolan vid Strömsholm indrages från och med budgetåret 1957/58, i samband varmed körutbildning vid K 4 kan påbörjas.

Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit under denna punkt godkännes ävenledes av utskottet.

Av vad utskottet sålunda anfört framgår, att framställningen till utskottet från dels Skogsbrukens samarbetsdelegation och dels från Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen icke bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I anslutning härtill avstyrkes motionerna I: 39 och II: 59 med yrkande om att 400 remonter skall inköpas årligen t. o. m. år 1960.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. till *Armén: Remontering* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

II. avslå motionerna I: 39 och II: 59.»
